Ազգ
Azg

Դեկտեմբեր 24
Ուրբաթ
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
9 տարի, թիվ 247 (498)
գինը 25 ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Թբիլիսի

Վրացական կուպոնի սղնթաց անկումը շարունակվում է

Թբիլիսիի միջբանկային վալյուտային բորսայում կանխիկ հաշվարկով անցկացված հերթական սակարկության ժամանակ կրկին արձանագրվեց կուպոնի փոխարժեքի աղետալի անկում:

Անցած շաբաթվա ընթացքում այդ բորսայում ամերիկյան մեկ դոլարի փոխարժեքն աճեց 21879 կուպոնով եւ կազմեց 98819, իսկ 100 ռուսական ռուբլուն ավելացավ 1700 կուպոն եւ կազմեց 8300:

Մասնագետների կարծիքով Վրաստանի ազգային բանկը դեկտեմբերի 23-ից սահմանեց կուպոնի նկատմամբ օտարերկրյա արժույթի նոր փոխարժեքներ: Մասնավորապես, մեկ գերմանական մարկի փոխարժեքը կազմեց 57731 կուպոն, անգլիական ֆունտինը՝ 146934, շվեյցարական ֆրանկինը՝ 67860, էկյուինը՝ 111695 կուպոն:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՐԱՆԵՍ ՏԱՍՍ

Ուժգին մարտերից հետո հարաբերական անդոր հարավ-արեւելքում

Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում իրադրությունը շարունակում է ծայրաստիճան լարված մնալ: Մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը, վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացած տվյալները, Ստեփանակերտից հաղորդում է, թե դեկտեմբերի 22-ի երեկոյան արյունահեղ մարտերը ռազմաճակատի հարավարեւելյան հատվածներում շարունակվում էին: Չնայած կենդանի ուժի եւ ռազմական տեխնիկայի խոշոր կորուստներին, ադրբեջանական բանակի ստորաբաժանումներն անընդհատ գրոհում էին ղարաբաղյան դիրքերը Բեյլագանի ուղղությամբ: Մարտերի ընդհանուր ճակատային գիծը կազմում էր 30 կմ: Դեկտեմբերի 22-ի ընթացքում հայկական դիրքերի վրա արձակվել են 3000 հրթիռ եւ արկ: Ադրբեջանական կողմից մարտական գործողություններին մասնակցել են մեծ խանակությամբ տանկեր եւ զրահամեքենաներ:

Նույն օրը երեկոյան, մոտ 21 անց 30 րոպեին ղարաբաղյան կազմավորումներին հաջողվել է կասեցնել թշնամու առաջխաղացումը եւ ետ շպրտել նրան նախկին դիրքերը:

ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալների համաձայն, դեկտեմբերի 23-ին շարունակված մարտերի ընթացքում, որոնք սկսվել են առավոտյան ժամը 7 անց 15 րոպեին, ոչնչացվել են մոտ 110 ադրբեջանական զինվոր, խփվել 2 տանկ եւ 2 հետեւակի մարտական մեքենա: Հայկական կողմից զոհվել են 4, վիրավորվել 10 պաշտպանիկ:

Ռազմական հետախուզության տվյալներով, Ադրբեջանի մարտիկներին գնդակահարության սպառնալիքի տակ հրամայված է ամեն գնով առաջանալ դեպի ղարաբաղյան դիրքերը: Ադրբեջանական կողմից մարտերին մասնակցում են նաեւ ռուս վարձկաններ Իվանովո խաղաքից:

Ժամը 11 անց 30-ի դրությամբ մարտերը շարունակվում էին: Մոտ ժամը 12-ին ադրբեջանական ՄիԳ-25 մակնիշի 1 ռազմական ինքնաթիռ խախտել է ԼՂՀ օդային տարածքը Ստեփանակերտից 45 կմ հեռավորության վրա, սակայն ծեռնպահ է մնացել ռմբահարություններից, հավանաբար հետախուզական հետադնդելով նպատակներ:

Դեկտեմբերի 23-ին, օրվա երկրորդ կեսին, երկօրյա դաժան մարտերից հետո հարավարեւելյան ռազմաճակատներում կրկին հարաբերական անդորր էր հաստատվել: Մեր թղթակիցը Ստեփանակերտից երեկոյան տեղեկացնելով այդ մասին, հայտնեց նաեւ, թե համաձայն ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տվյալների, ղարաբաղյան կազմավորումներին հաջողվել է, վերախմբավորելով ուժերը, թշնամուն ետ շպրտել նախկին դիրքերը: Նախնական տվյալներով, հայկական կողմից տուժածներ չկան: Ղարաբաղյան ուժերի շտաբի տրամադրության տակ նորանոր տվյալներ կան մարտերին աֆղան մոջահեդների մասնակցության մասին, որոնք, հետախուզության տվյալներով, այժմ են ընկնում ավելի բարձր մարտական պատրաստականությամբ, քան ադրբեջանցի զինծառայողները:

«Ազգ»

Ակցիա

ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎ. ԱԼԻԵՎ-ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ՄՀԿ-ն պատրաստ է խաղաղություն հաստատվելուց հետո անհատույց միջոցներ տրամադրել երկու երկրներին

Երեկ Թուրքմենստանի մայրաքաղաք Աշգաբադում սկսվեց ԱՊՀ անդամ երկրների ղեկավարների հանդիպումը, որին մասնակցում էին Հայաստանից նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, պաշտոնական այլ անձինք: Երեկոյան Մոսկվայի ժամանակով ժամը 16:30 Թուրքմենստանի նախագահական պալատում նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի միջնորդությամբ տեղի ունեցավ Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Թուրքմենստանի նախագահների հանդիպում:

Ինչպես հանդիպման սկզբում լրագրողներին հայտարարեց նախագահ Տեր-Պետրոսյանը, Հայաստանը միշտ էլ խրախուսել եւ ձգտել է նման երկկողմ հանդիպումների: Հեյդար Ալիեւն իր հերթին հայտարարեց, թե Ադրբեջանը նույնպես ձգտել է նման շփումների եւ իրեն անձամբ երկկողմ շփումներ է ունեցել նույնիսկ նախկին նախագահ դառնալը:

Սափարմուրադ Նիյազովն իր հերթին երկու նախագահներին տեղեկացրեց, որ մի քանի օր առաջ հանդիպում է ունեցել միջազգային վալյուտային հիմնադրամի նախագահ Միշել Կամդեսյուի հետ, որը խնդրել է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահներին հաղորդել, թե խաղաղություն հաստատվելու դեպքում հիմնադրամն անհատույց կերպով միջոցներ կտրամադրի ավերված բնակավայրերը վերականգնելու նպատակով: Հեյդար Ալիեւը պատասխանեց, թե դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, երբ «Լեւոն Հակոբիչը» զորքերը դուրս բերի գրավյալ տարածքներից: Հայաստանի նախագահն այդ բավականին վատ ակնարկին պատասխանեց իրեն հատուկ հումորով նայած, թե որտեղ կտան: Ընդ որում, Ադրբեջանի նախագահը մի քանի անգամ շեշտեց, թե խաղաղություն հաստատվելու դեպքում պատրաստ է հիմնադրամի տրամադրած միջոցները կիսել Հայաստանի հետ:

Ինչ վերաբերում է ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը, ապա Ալիեւը հայտարարեց, թե, ցավոք սրտի, մոսկովյան հանդիպումից հետո իրավիճակն ավելի է սրվել, ու թեեւ սա հանդիպման լրագրողների համար նախատեսված մասն էր, այնուամենայնիվ, ընդհանուր տպավորությունն այն էր, որ Ադրբեջանը ոչնչացնել է գրավյալ տարածքներից հայկական զորքերի դուրս բերման հարցը, որպես հետագա բանակցությունների նախապայման: Ի դեպ, հանդիպումից մի քանի ժամ առաջ «Ազգ» եւ «Երկիր» թերթերի հարցին պատասխանելիս, նույն տեսակետն արտահայտեց նաեւ Ադրբեջանի նախագահի մամուլի քարտուղար Թոֆիկ Աբբասովը, հայտարարելով, թե ինքը այլ ելք չի տեսնում, բացի հարցը ռազմական ճանապարհով լուծելուց, քանի որ հայկական կողմը պատրաստ չէ խաղաղ բանակցությունների:

Երկու նախագահների հանդիպմանը մասնակցելու ցանկություն էր հայտնել նաեւ Բորիս Ելցինը, թեեւ, լրագրողների վկայությամբ, առավոտյան նրա առողջական վիճակն այնքան էլ բարվոք չէր: Այնուամենայնիվ Ռուսաստանի նախագահը Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի հետ ստորագրեցին ռուս-թուրքմենական համաձայնությունների մի շարք փաստաթղթեր երկքաղաքացիության, երկու երկրների միջեւ միգրացիոն դաշտի, ինչպես նաեւ Թուրքմենստանի արտաքին սահմանների վրա ռուսական սահմանապահ զորքերի կարգավիճակի վերաբերյալ:

Հանդիպումից հետո Հայաստանի նախագահը մեր հարցին պատասխանեց, թե հանդիպման արդյունքների մասին խոսելը դեռ վաղ է:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Աշգաբադ

Շար. էջ 2

Ակցիա

Հարավսլավիան դժգոհում է արգելքներից

ԱՄՆ-ը, Մեծ Բրիտանիան եւ Ֆրանսիան հրաժարվեցին Ռուսաստանի գազի արտահանումը դեպի Հարավսլավիա թույլատրելուց: ՄԱԿ-ում Հարավսլավիայի դեսպան Դրագոմիր Ջեկիչը այս առթիվ հայտարարեց, թե այդ գործողությունը նպատակ ունի պատժել ողջ սերբ ժողովրդին: Նա նշեց, որ «ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Անգլիայի գործողությունները, որոնք պնդում են իրենց անհաջող եւ անհասկանալի դիրքորոշումը, հակասում են Անվտանգության խորհրդի պատժամիջոցների վերաբերյալ որոշումներին, համաձայն որոնց արգելքների ռեժիմը չի տարածվում մարդասիրական նշանակության մթերքների վրա»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՐԱՆԵՍ ՏԱՍՍ

ԱՄՆ-ը Լատինական Ամերիկայի ռազմական պահաբեկիչն է

ԱՄՆ մասնակցությունը 70-ական թվականներին Լատինական Ամերիկայի մի շարք երկրներում անցկացվող պետական ահաբեկչության ռազմավարությանը հաստատված փաստ է: Պաշտոնական Վաշինգտոնը խառնվում էր լատինաամերիկյան երկրների ներքին գործերին, «որն առաջ իրագործվում էր կոմունիստների հանդեպ կասկածելի ռեժիմների պաշտպանության քողի տակ, այժմ իրագործվում է ժողովրդին թմրաքիզնեսից փրկելու կամ ցանկացած այլ պատրվակով», հայտարարեցին Պարագվայի մայրաքաղաքում կայացած միջազգային իրավապաշտպան մարմինների ակտիվիստները: «Լատինական Ամերիկայում եւ Կարիբյան շրջանում մարդու իրավունքները» սեմինարի մասնակիցների եզրափակիչ փաստաթղթում նշվում է, որ Պարագվայում վերջերս հայտնաբերված արխիվային փաստաթղթերն անհերքելի ապացույցներ են պարունակում մայրցամաքի երկրներում պետական ահաբեկչության ռազմավարության մեջ ԱՄՆ պատասխանատվության մասին: Ինչպես հայտնում է Ասունսիոնից ԷՖԷ գործակալությունը, արխիվներում պարունակվում են ռազմական հետաղնդումների մասին հազարավոր փաստաթղթեր, որոնք իրագործել են Պարագվայի եւ լատինաամերիկյան այլ երկրների ոստիկանական եւ զինվորական իշխանությունները, ազգային եւ շրջանային ծավալներով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Աղետալի ջրհեղեղ Գերմանիայում Ֆրանսիայում եւ Բելգիայում

Արդեն մի քանի օր չդադարող անձրեւների պատճառով, աննախադեպ ջրհեղեղներ են առաջացել Ֆրանսիայի արեւելյան, Բելգիայի հարավային եւ Գերմանիայի արեւմտյան շրջաններում, Հռենոսի ամբողջ ավազանում: Աղետալի վիճակ է ստեղծվել Բելգիայում, հազարավոր բելգիացիներ ստիպված են լքել իրենց տները: Առանձնապես ծանր իրավիճակ է երկրի հարավում, որտեղ Մաաս գետի մակարդակը բարձրացել է համարյա 5 մետրով: Ջրի տակ են անցել Լյեժի, Դինանի, Նամյուրի եւ գետափնյա մի շարք այլ քաղաքների թաղամասեր: Փրկարար գործողություններին մասնակցում է բանակը, որ վտանգավոր շրջաններից տեղափոխում է բնակչությանը: Մամուլի խոսնակ նորությամբ, այս ջրհեղեղներն արդեն ազգային աղետի չափի են հասել: Ըստ օդերեւութաբանների, մոտ ժամանակներս իրավիճակը կարող է ավելի բարդանալ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բերդ

Բ. Արարքցյան. «ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՎԱԿՆԵՐՆ ԵՆ»

Հայաստան-Լիբանան խորհրդարանական համաձայնագիր

Դեկտեմբերի 19-ի երեկոյան հայկական օդանավային ընկերության օդանավով Բեյրութ ժամանեց ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Բ. Արարքցյանը պաշտոնական խորհրդարանական պատվիրակությամբ:

Հայկական պատվիրակությանն օդանավակայանում դիմավորեց Լիբանանի խորհրդարանի նախագահ Նեբիհ Բերրին եւ խորհրդարանում հայ պատգամավորներից Սեբուհ Հովնանյանը ու Ջորջ Կասարջյան, ինչպես նաեւ ՌԱԿ Լիբանանի շրջանային վարչության ներկայացուցիչներ:

Պատասխանելով թղթակիցների հարցերին, Բ. Արարքցյանն ասաց, թե հայկական պատվիրակության իր այս այցով զարգանում է խորացնել հարաբերությունները Լիբանանի հետ: Պրն. Արարքցյանն այս առթիվ շնորհակալություն հայտնեց Նեբիհ Բերրիին Լիբանան այցելության հրավերի կապակցությամբ: Նա ասաց. «Հայ ժողովուրդը երբեք չի մոռանա, որ Լիբանանը առաջին աշխարհամարտի օրերին գրկաբաց ընդունեց հայ գաղթականներին ու որբերին, նրանց շնորհելով լիբանանյան քաղաքացիություն», ասաց նա:

Անդրադառնալով Լիբանանի հարավային շրջանների դեմ իսրայելյան հարձակումների նկատմամբ Հայաստանի դիրքորոշմանը, պրն. Արարքցյանն ասաց. «Մենք կարծում ենք, որ տարածաշրջանում բոլոր հարցերը պետք է լուծվեն բանակցությունների միջոցով: Իսրայելը պետք է գործադրի ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 425 բանաձեւն ու իր զինված ուժերը հեռացնի Լիբանանի հարավից»:

Լիբանանի խորհրդարանի նախագահ Նեբիհ Բերրին իր հերթին կարեւորեց հայ-լիբանանյան հարաբերությունները, շեշտեց երկու երկրների նմանությունները, որպես տառապյալ ժողովուրդներ, ինչպես նաեւ դրվատանքի խոսքեր ասաց լիբանանահայերի հասցեին, որոնք չմասնակցեցին քաղաքացիական պատերազմին:

Այնուհետեւ հայկական պատվիրակությունն այցելեց «Բիկֆայա» կաթողիկոսարան, որտեղ տեղի ունեցավ ընդունելություն հայ նախարարների ու երեսփոխանների, ինչպես նաեւ հայկական կուսակցությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

Երկուշաբթի, դեկտեմբերի 20-ին Հայաստանի խորհրդարանականներին Բ. Արարքցյանի գլխավորությամբ ընդունեց Լիբանանի նախագահ Իլյաս Հրաուին, վարչապետ Ռաֆիք Հարիրին ու Նեբիհ Բերրին: Լիբանանի խորհրդարանի շենքում կնքվեց խորհրդարանական համագործակցության համաձայնագիր: Երկու կողմերն էլ շեշտում էին քաղաքական, տնտեսական ու առեւտրական ասպարեզներում համագործակցության զարգացման անհրաժեշտությունը.

Շար. էջ 2

Հեռու

Կասրին Բերտինի. «Հայաստանը հայտնվել է սովի շեմին»

Հայաստանը հայտնվել է սովի շեմին, եւ հազարավոր զոհերը կսուժեն բնակչությունից, երբ այդ հանրապետությունը շատ կարճ կարգով պարենային օգնություն չստանա: Այս հայտարարությամբ երեկ Հռոմում հանդես եկավ համաշխարհային պարենային ծրագրի գործադիր տնօրեն Կասրին Բերտինին: Նա արդեն հայտնել անհրաժեշտ հանգամանքներին սննդի օգնին, որը պետք է բույս աներեւակայելի ժամկետներում սննդամթերք ուղարկել Հայաստանի լեռնաշրջաններ: Հանրապետության հյուսիսում 12 շրջաններ հիմնովին սովի գոտի են, նշեց Կ. Բերտինին: Չնայած այն բանին, որ Համաշխարհային պարենային ծրագիրը պատրաստվել է Հայաստան առաքել 2133 տոննա պարեն, մինչեւ եկող տարվա ապրիլ հանրապետությունն անհրաժեշտ է 7 միլիոն ամերիկյան դոլար ընդհանուր արժողությամբ եւս 9000 տոննա սննդամթերք, ասաց կազմակերպության գործադիր տնօրենը:

Ինչպես ասաց Կ. Բերտինին, «Լեռնային Ղարաբաղի վերահսկման համար Ադրբեջանի դեմ մղվող պատերազմը եւ դրա հետեւանքով ռազմական տնտեսական շրջափակումը, նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հետ առեւտրատնտեսական ավանդական կապերի խզումը եւ ուժգին ձմեռը կամ

Շար. էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

Հարցախույզ

Ինդեքսավորման փոխարեն երաշխիքային ապահովում

Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնը, Գեւորգ Պողոսյանի ղեկավարությամբ, սոցիոլոգիական հարցումների արդյունքների վերլուծության հիման վրա, որն անցկացվել է նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, հանգել է այն եզրակացության, որ քաղաքային բնակչության շուրջ 80 տոկոսը դրամ մտցնելուց հետո ի վիճակի չէ ձեռք բերել անհրաժեշտ սննդամթերքի նվազագույն քանակը. մեկական կիլոգրամ կարագ, շաքար, պանիր, միս եւ հինգ կիլոգրամ կարտոֆիլ, չհաշված կոմունալ ծառայությունները, տրանսպորտը եւ, ինչն այսօր չափազանց կարեւոր է, նավթը կամ փայտը:

Կենտրոնի սոցիոլոգների կարծիքով, աշխատավարձի առաջիկա հերթական ինդեքսացիան կբերի շուկայական գների նոր աճ, որն էլ ավելի կիջեցնի կենսամակարդակը: Հայաստանում տնտեսության վիճակն այսօր այնպիսին է, որ բյուջետային կազմակերպությունների բոլոր աշխատողների աշխատավարձի համաչափ ինդեքսավորումը, առանց հաշվի առնելու եկամտի մակարդակով նրանց տարբերակումը, կխորացնի հասարակության շերտավորումը, կհանգեցնի կենսամակարդակի հետագա անկման, արժեզրկման աճի եւ դրամի փոխարժեքի նվազման:

Այս իրավիճակում նպատակահարմար է աշխատավարձի ընդհանուր ինդեքսավորման համար նախատեսված դրամն ուղղել սննդամթերքների հիմնական տեսակների նվազագույն երաշխիքային ապահովման համար, թեկուզեւ քաղաքային բնակչության այն մասին, որի եկամտի մակարդակն ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին ամսական չի գերազանցում 100 դրամը: ■

Բեյրութ

Բ. Արարքցյան «ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՎԱԿՆԵՐՆ ԵՆ»

Հայաստան-Լիբանան խորհրդարանական համաձայնագիր

Սկիզբը էջ 1

Նույն օրը «Սամերլանդ» հյուրանոցային համալիրում Նեբիհ Բըրրին ճաշկերույթ տվեց ի պատիվ հայկական պատվիրակության: Երեկոյան, Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսարանի վեհարանում Գարեգին Բ կաթողիկոսն ընդունելություն կազմակերպեց, որին ներկա գտնվեցին լիբանանահայ բոլոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Ողջունելով Բ. Արարքցյանի ներկայությունը, Գարեգին Բ կաթողիկոսը շեշտեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով հայրենիքին օգնելու ու նրա կարիքներին հասնելու կարեւորությունը:

Ապա ելույթ ունեցավ Բ. Արարքցյանը, որ ներկայացրեց Հայաստանում տիրող սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակը, խոսեց Արցախի հիմնահարցի վերջին զարգացումների մասին: Բ. Արարքցյանն ասաց, որ Հայաստանը բոլոր հայերի հայրենիքն է, որտեղ էլ գտնվեն նրանք: Իր ելույթի վերջում ՀՀ խորհրդարանի նախագահը Գարեգին Բ կաթողիկոսին նվիրեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մակագրությամբ հայկական դրամի նմուշներ, ինչպես նաեւ անկախության հանրաքվեի հարգաթերթիկ:

Ընդունելությունից հետո տեղի ունեցավ հյուրասիրություն, որի ընթացքում բաժանվեցին «Հայաստան» հիմնադրամի մասին պատմող Գարեգին Բ-ի գրքույկն ու «Հիմնադրամ» լրատուն: Հաջորդ օրը Բ. Արարքցյանն ու նրան ուղեկցող պատվիրակության անդամները շրջագայեցին Բուրջ Համուդի հայկական թաղամասերն ու այցելություն տվեցին հայ կաթողիկե ու ավետարանական համայնքների կենտրոնատեղիները: Ապա հայոց եկեղեցու առաջնորդարանում տեղի ունեցավ «Հայաստան» հիմնադրամի Լիբանանի հանձնախմբի անդամների նիստը: Իսկ ավելի ուշ Հայաստանի պատվիրակությանը հյուրընկալեց խորհրդարանի փոխնախագահ Էլի Ֆըրզլին: Նույն օրը Բ. Արարքցյանը հանդիպում ունեցավ Լիբանանի տրանսպորտի նախարար Օմար Մըսգաուիի հետ, որի ընթացքում քննարկվեցին Հայաստանի ու Լիբանանի միջեւ օդային թռիչքները վերականգնելու հարցերը:

Չորեքշաբթի, 22 դեկտեմբերի առավոտյան Բ. Արարքցյանը հյուրանոցում հանդիպում ունեցավ ՌԱԿ կենտրոնական վարչության ներկայացուցիչների հետ, որից հետո պաշտոնական շքախմբով ցամաքային ճանապարհով ուղեւորվեց Դամասկոս:

Լիբանանյան զանգվածային լրատվության միջոցները լայնորեն անդրադարձան այցելությանը:

ՅՈՎԻԿ ԷՄԻՐԵՔՅԱՆ
Հատուկ «Ազգ»-ի համար, Բեյրութ

Հռոմ

Կատրին Բերտինի. «Հայաստանը հայտնվել է սովի շեմին»

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանի 3.7 միլիոնանոց բնակչությանն անչափ խոցելի են դարձել»:

1963 թ. ստեղծվելով որպես 100 միլիոն դոլլար տարեկան բյուջեով փորձնական համեստ ծրագիր, այսօր Համաշխարհային պարենային ծրագիրը ՄԱԿ-ի մասնագիտացված կազմակերպություն է ավելի քան 1.5 միլիարդ դոլլար բյուջեով: Ծրագրի կենտրոնակայանը գտնվում է Հռոմում: Ամեն օր աշխարհի տարբեր կողմերում ավելի քան 42 միլիոն մարդ մարդասիրական օգնություն է ստանում ծրագրի գծով: Դրա հետ մեկտեղ տարբեր տարիների Համաշխարհային պարենային ծրագրի օգնությունն ստացած որոշ երկրներ այժմ կարողացել են հրաժարվել պարենի մատակարարումներից: Դրանք են Հունգարիան, Վենեսուելան, Գաբոնը, Հունաստանը, Հարավային Կորեան, Մալթան, Պորտուգալիան եւ Սինգապուրը: «Մենք շատ բան ենք արել, բայց, էլ ավելի շատ դեռ է մնում», հայտարարեց Կ. Բերտինին Համաշխարհային պարենային ծրագրի վերջերս կայացած հոբելյանի առթիվ:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ
Հատուկ «Ազգի» համար, Փարիզ

Հունգարիայի խորհրդարանում կայացած քվեարկությունից հետո երկրի նոր վարչապետ դարձավ Պետեր Բոռոշը:
ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Բաքու

Ալիեւը գոհ է մնացել

Նախորդ երկու համարներում «Ազգը» անդրադարձել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի՝ Փարիզ կատարած այցելությանը ու հանգամանորեն տեղեկացրել այդ մասին: Բաքվի ռադիոն, այլեւս չանելով իր երկրի նախագահի ֆրանսիական այցելությունը, հաղորդել է, որ Ադրբեջանի եւ Ֆրանսիայի նախագահների հանդիպման ժամանակ քննարկվել են նաեւ Ղարաբաղյան հակամարտության հետ կապված հարցեր: Հեյդար Ալիեւի խոսքերով, չնայած ֆրանսիական կառավարության վրա բավական լուրջ ազդեցություն ունեցող հայկական համայնքի ճիգերին, ինքը, այնուամենայնիվ, կարողացավ փոխել ֆրանսիական պաշտոնյաների կարծիքը հայ-ադրբեջանական դիմակայության վերաբերյալ: Ըստ Ալիեւի, դրա ապացույցն են Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի խոսքերը Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության, վիճելի հարցերը բացառապես խաղաղ ձեւով կարգավորելու օգտին: Ուշագրավ է, որ Միտերանի հետ հանդիպումից անմիջապես հետո Հեյդար Ալիեւը Փարիզում հանդիպել է ֆրանսիական հայտնի նավթարդյունաբերական ընկերություններից մեկի նախագահի հետ: Հանդիպման ժամանակ քննարկվել են Ադրբեջանի նավթային հանքավայրերում ֆրանսիական նավթագործ մասնագետների հետազոտական աշխատանքները կատարելու հարցը: Բաքվի ռադիոյի մեկնաբանի վկայությամբ, Ադրբեջանի նախագահը գոհ է մնացել այդ հանդիպումից:

«Ազգ»

Թուրքիա-Իրան բանակցությունների արդյունքների մասին

Իրանը եւ Թուրքիան չեն մրցակցում Միջին Ասիայի հանրապետություններում ավելի մեծ ազդեցություն ձեռք բերելու նպատակով, երեքշաբթի օրն Անկարայում մամուլի ասուլիսում հայտարարեց Իրանի առաջին փոխնախագահ Հասան Հաբիբին: Այդ ամենն Արեւմուտքի հնարածն է, ընդգծեց նա: Նրա խոսքերով, միջինասիական երկրները կարող են ընտրել որեւէ համակարգ, բայց անկախ դրանից, այդ հանրապետությունները լավ հարաբերություններ կունենան Իրանի եւ Թուրքիայի հետ: Պաշտոնական այցով Թուրքիայում գտնվող իրանցի գործիչը նաեւ նշեց. «Մենք պետք է մտածենք, թե Ռուսաստանի իրադարձություններն ինչ ազդեցություն կգործեն Միջին Ասիայի իրադրության վրա»: Ինչպես նշեց Հաբիբին, Անկարայի բանակցություններում քննարկվել է Ադրբեջանին օգնություն ցույց տալու հարցը: Նրա խոսքերով, Իրանը կջանա Բաքվին առավելագույն անհրաժեշտ միջոցներ հատկացնել հարեւան հանրապետության վիճակը թեթեւացնելու համար: Նա նաեւ Արեւմուտքին խստիվ քննադատեց, թե իբր նա չի ցանկանում համաձայնել Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում իսլամական պետության ստեղծմանը: Անկարա կատարած այցի ընթացքում Իրանի առաջին փոխնախագահը բանակցել է Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի, վարչապետ Թանսու Չիլլերի եւ խորհրդարանի նախագահ Հյուսամեթին Ջինդորուքի հետ: Ինչպես նշում է «Միլլիյեթ» թերթը, փոխվարչապետ, պետական նախարար Մուրատ Կարայալչինը, որը Սոցիալ-ժողովրդավարական կուսակցության ղեկավարն է, չեղյալ է հայտարարել Հաբիբիի հետ նախատեսված հանդիպումը, քանի որ իրանցի հյուրը հրաժարվել էր այցելել Թուրքիայի Հանրապետության հիմնադիր Մուստաֆա Քեմալ Աթաթուրքի դամբարանը, որը աշխարհիկ սկզբունքներով պետության ստեղծման վճռական հակառակորդն էր:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Դեկտեմբերի 22-ին Վրաստանի տարածքում Թբիլիսի-Երեւան երկաթուղու Սադախլո կայարանի մերձակայքում տեղի ունեցած էլեկտրագնացքի վթարի հետեւանքները վերացված են, եւ դեկտեմբերի 23-ի առավոտյան վերսկսվել է գնացքների երթեւեկությունը: ԿՄԾ

Վրաստան

Շեւարդնաձեն պատրաստվում է հեռանալ: Սակայն ինչպե՞ս

Դեկտեմբերի 23-ին «Ազատություն» ռադիոկայանի Թբիլիսիի թղթակից Գեորգի Բաքխաձեն սենսացիոն տեղեկություններ հաղորդեց Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեի՝ երկրից հեռանալու ծրագրերի մասին: Ըստ Բաքխաձեի, Շեւարդնաձեն արդեն վաղուց հասկացել է, որ արտաքին եւ ներքին քաղաքականության բոլոր ոլորտներում ինքը բացարձակ անհաջողություն է կրել: Հարավային Օսիայում տարածքային հակամարտությանը վերջ տալու եւ նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի կողմից երկրում հաստատված բռնապետությունը վերացնելու լավագույն ցանկություններով Մոսկվայից Վրաստան վերադարձած Շեւարդնաձեն, իրականում, սանձազերծեց աբխազական պատերազմը, իսկ ներսում հաստատեց ռազմաքաղաքական ավտորիտարիզմ, գումարած համատարած անիշխանությունն ու քաոսը: Բաքխաձեի կարծիքով, միջէթնիկական պայթյունի վտանգի առջեւ է կանգնած նաեւ վրացական երրորդ ինքնավարությունը՝ Աջարիան:

Շեւարդնաձեի «գեղեցիկ» հեռանալու առաջին ծրագիրը, ըստ Բաքխաձեի, իրականացվեց Աբխազիայում վրացիների կրած ծանր պարտությունից անմիջապես հետո: Ջաբա Իոսելիանիի հետ ձեռք բերված գաղտնի համաձայնության համաձայն, Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավորները ամենախիստ մեղադրանքները ներկայացրին երկրի ղեկավարին, որից հետո Շեւարդնաձեն հայտարարեց իր հրաժարականի մասին: Սակայն ծրագիրը խափանվեց, քանի հազարավոր թբիլիսցիներ հավաքվեցին Գերագույն խորհրդի առջեւ եւ ծնկաչոք խնդրեցին Շեւարդնաձեին մնալ իր պաշտոնում: Այժմ, սակայն, իրականացվում է Շեւարդնաձեի հեռացումն ապահովող երկրորդ ծրագիրը եւ «Մխեդրիոնի» կազմակերպության երկու հեղինակավոր ղեկավարների սպանությունն այդ ծրագրի բաղկացուցիչ մասն է: Նախատեսվում է, որ Շեւարդնաձեի արտասահմանյան ուղեւորություններից մեկի ժամանակ երկրում զինվորական խռովություն կբարձրացվի, որից հետո նա հիմքեր կունենա երկիր չվերադառնալու համար: Բաքխաձեն գտնում է, որ խռովությունը կարող է սկսվել հենց դեկտեմբերի 23-ին Աշգաբադում իր աշխատանքներն սկսող ԱՊՀ գագաթնաժողովի աշխատանքների օրերին: Իբրեւ Վրաստանի նոր ղեկավար «Ազատություն» կայանը նշում է Մոսկվայի խոշոր ձեռնարկություններից մեկի ազգությամբ վրացի ղեկավարին, որը ամենասերտ հարաբերությունների մեջ է ինչպես Շեւարդնաձեի, այնպես էլ Ջաբա Իոսելիանիի հետ:

Մնում է միայն ենթադրել, կիրականացվի՞ արդյոք սույն ծրագիրը այն բանից հետո, երբ «Ազատություն» կայանը փաստորեն հրապարակեց ծրագրի մանրամասները, թե՞ սա մի ուրիշ ներկայացման սցենար է, որի հեղինակներն այս անգամ ոչ թե Թբիլիսիում են գտնվում, այլ՝ անդրօվկիանոսում:

Տ. Հ.

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
© Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg armen. ss daily
Editor H. AVEDIKIAN / phone: 52?335
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010
[illegible]

Ավերածությունների հետեւանքների վերացման համար կտրամադրվի երկարաժամկետ վարկ: Կառավարության մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ սահմանամերձ շրջաններում եւ քաղաքներում ավերածությունների վերացման համար Հայաստանի կառավարության 1993 թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 632 որոշմամբ բնակչությանը կտրամադրվի երկարաժամկետ վարկ: Այս որոշումն ընդունվել է ի լրումն ՀՀ կառավարության 1993 թ. մայիսի 17-ի թիվ 238 որոշման, որով նույնպես նախատեսվում է ավերածությունների հետեւանքների վերացման համար երկարաժամկետ վարկ տրամադրել բնակչությանը: Դեկտեմբերի 18-ի որոշմամբ հանրապետության կառավարության պահեստային ֆոնդի հաշվին սահմանամերձ շրջանների եւ քաղաքների բնակչությանը կտրամադրվի 545.2 միլիոն ռուբլի երկարաժամկետ վարկ՝ 20 տարով, տարեկան 0.5 տոկոսադրույքով, յուրաքանչյուր ընտանիքին՝ մասնակի ավերված տների վերականգնման համար մինչեւ 150 հազար ռուբլի, լրիվ ավերված տների վերականգնման համար մինչեւ 500 հազար ռուբլի:

«Ազգ»

Անդրադարձ

Նորից կեղծագրի առիթով

Մեր թերթի նոյեմբերի 30-ի համարում «Կաթողիկոսը «ծավալապաշտ» նյութով անդրադարձել էինք Կրասնոդարի «Վեչերնի կուրյեր» թերթում տպագրված «Բանականության քունը հրեշներ է ծնում» վերնագրով հոդվածին: Հիշեցնենք, որ այնտեղ հոդվածի հեղինակ փաստաբան Գենադի Լենը, որ Կրասնոդարի երկրամասում հայտնի է իր հակահայկական տրամադրություններով-ելույթներով, դիմելով կեղծիքի, խեղաթյուրման, Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինին է վերագրել մի նամակ, որով վերջինս իբր թե դիմել էր Եգիպտոսի թեմի առաջնորդությանը «Մեծ Հայաստանի» ծրագրերին օգնելու հարցով: Քանի որ կեղծիքը արմատ գտնելու հնարավորություններ ուներ եւ դրա մեծացումը կարող է լուրջ սպառնալիք լինել ազգամիջյան հարաբերությունների համար, մասնավորապես Կրասնոդարի հայ համայնքի պարագայում, քայլեր են ձեռնարկվում այդ եւ նմանատիպ խառնակչություններ ի չիք դարձնելու ուղղությամբ:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր կրոնի գործերի խորհրդի նախագահի տեղակալ Սերգեյ Վարդանյանից տեղեկացանք, որ դեկտեմբերի 10-ին Մոսկվայում խորհրդի նախագահ Լյուդվիգ Խաչատրյանը եւ Ռուսաստանի եւ Նոր Նախիջեւանի հայոց թեմի առաջնորդ Տիրան Կյուրեղյանը հանդիպել են Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսի 2-րդին եւ նրան հանձնել Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի նամակը, որում բողոք է հայտնվում Կրասնոդարի վերոհիշյալ փաստի առթիվ եւ խնդրվում է Համայն Ռուսիո պատրիարքին իր հոգեւորականների միջոցով նպաստել ազգամիջյան հարաբերությունների կարգավորմանը: Ալեքսի 2-րդը խոստացել է նամակով դիմել Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին:

Կրոնի գործերի խորհուրդը իր կողմից նամակ է հղել Ռուսաստանի փոխվարչապետ Սերգեյ Շախրային, որը զբաղվում է ազգամիջյան հարցերով, որտեղ նշելով Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին վերագրված կեղծ նամակի փաստը, նրա ուշադրությունն է հրավիրել Հյուսիսային Կովկասում հրահրվող քաղաքական խմորումների վրա, որոնց հետեւում քաղաքական ուժեր են կանգնած, մանավանդ որ կեղծագիրը հրապարակվել է նախընտրական կամպանիայի օրերին, եւ չի բացառվում, որ որոշակի խմբեր դա իրենց հաջողության հասնելու համար են օգտագործել:

«Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

Էներգիա

Երեւանի լիմիտը 8 մլն կվտ/ժամ է

Երքաղխորհրդի հերթական նստաշրջանի դեկտեմբերի 22-ի նիստում քաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը, տեղեկատվության կարգով անդրադառնալով Երքաղէլեկտրացանցի վիճակին ու գործունեությանը, նշեց, որ «երբ նյութական ռեսուրսները ապահովված չեն, եւ ֆինանսական վիճակն էլ, ըստ էության, բարվոք չէ, քաղէլեկտրացանցում իրական մեծ ծավալի աշխատանքներ տանելը բացառվում է»:

Կառավարությանն է ներկայացվել ծրագիր էլեկտրացանցի գործունեության բարելավման համար, որը փոխնիփոխ քաղխորհրդի գործկոմից «Հայէներգոյին» է փոխանցվել այս տարվա ծննդամուտից, ի վերջո, նորից վերադարձվել է քաղաքային իշխանություններին: Ըստ այդ ծրագրի, Երեւան քաղաքին հատկացվող լիմիտը հանրապետությունում արտադրվող էլեկտրաէներգիայից 5,5 մլն կվտ/ժամից հասցվել է 8 մլն կվտ/ժ-ի, որի շնորհիվ էլ հնարավոր է դարձել հովհարային անջատումների 4 ժամյա գրաֆիկի անցնել: Ինչ վերաբերում է գրաֆիկի պահպանմանը, պրն. Խաչատրյանը նշեց, թե «ես գոհ չեմ, բայց շատ դժգոհ էլ չեմ, որովհետեւ շատ մեծ թաղամասերում կարողացանք գրաֆիկը պահպանել, իսկ այն տեղերում, որտեղ դա չենք կարողացել անել, վթարների պատճառով է՝ Աջափնյակ թաղամասն է, Արաբկիրի շրջանը հիմնականում, որտեղ մեծ վթարներ կան, որոնց վերացման ուղղությամբ աշխատանքներ տարվում են»: Երեւանի էլեկտրամատակարարումը ժամային առումով 3 գոտու է բաժանված՝ գիշերվա ժամը 1-ից առավոտյան 6-ը, առավոտյան 6-ից մինչեւ ժամը 18-ը եւ ժամը 18-ից 1-ը: Տարբեր ժամերի տարբեր քանակի էլեկտրաէներգիա է տրվում Երեւան քաղաքին, եւ հոսանքի բաշխման ուղղությամբ էլ աշխատանքները տարբեր ձեւով են իրականացվում:

Որ անցկացված միջոցառումները արդյունք տալիս են, համաձայն Երքաղխորհրդի նախագահի, վկայում է այն, որ «եթե մինչեւ այս միջոցառումների մեկնումը Երեւանը հանրապետությունում ցանկում առաջինն էր լինում էլեկտրաէներգիայի օգտագործման եւ խախտումների տեսակետից՝ 150-180 տոկոս, այժմ՝ 50-80 տոկոս գերածախս, արդա վերջին քայլերից հետո 10-15 տոկոս նստում է կասարվում: Ճիշտ է, սա նաեւ վթարների հաշվին է, բայց չի կարելի հաշվի չառնել նաեւ կայացված աշխատանքը», նշեց քաղխորհրդի նախագահը:

Նախատեսվում է նաեւ, որ հարաբերությունների հստակեցումից հետո Երեւանում առանց քաղէլեկտրացանցի պետք է հովհարային անջատում կատարվի՝ երբ Հայէներգոյի դիսպետչերը ցանկանում է հաշվեկշռի կարգավորման նպատակով անջատում կատարել, պետք է այդ մասին տեղյակ պահի էլեկտրացանցի դիսպետչերին: «Ազգ»

Գյումրի-Երեւան տոմսը 185 դրամ

Դեկտեմբերի 23-ին Գյումրիի ավտոկայանի տոմսարկղում Երեւան մեկնող պետական ավտոբուսի տոմս էր վաճառվում, ինչը որոշ ժամանակից ի վեր բավականին հազվադեպ երեւույթ կարելի է համարել: Մեկ տոմսի արժեքն էր 185 դրամ: Ուրեմն մայրաքաղաքում անհետաձգելի գործ ունեցող գյումրեցին կամ մոտակա շրջանների բնակիչը, գնացքների վատ աշխատանքի պատճառով օգտվելով պետական [illegible] ավտոբուսից, գնալ-վերադառնալու համար պետք է վճարի 370 դրամ: Մնում է, որ բարձր մակարդակի որոշ ղեկավարներ հավատացնեն, թե այս թվին ինչ հարաբերակցություն ունի հանրապետության նվազագույն կամ միջին աշխատավարձի հետ... Գ. Մ.

Հայտարարություն

Կորել է «Բարեգործ» կոոպերատիվի կլոր կնիքը, համարել անվավեր:

Ճգնաժամ

«Աղքատները եւ հարուստները» խորագրի տակ թերթը տպագրել է «Մենք եւ մեր եկամուտները» վերնագրով նյութը, որ ըստ ստացած եկամուտների հասարակությունը բաժանված է մի քանի խմբի: Համաձայն այդ բաժանման, առաջին խմբի մեջ մտնում է բնակչության 34-35 տոկոսը (որը 1992 թ. համեմատությամբ ցածր է 2-5 տոկոսով), որոնց դրամական եկամուտները կազմում են 25 հազար ռուբլուց պակաս (բնականաբար ռուսական ռուբլուց), որը փաստորեն չի ապահովում մարդու անհրաժեշտ կենսամինիմումը:

Երկրորդ խմբում ներառվում է բնակչության 29-30 տոկոսը (4-5 տոկոսով ցածր 1992 թ. մակարդակից), ամսական 25-50 հազար ռուբլի եկամուտով: Նրանց ողջ եկամտից 88-90 տոկոսը հատկացվում է սննդամթերքի ծախսերին: Բնակչության այս խմբի մեջ մտնում են բյուջետային հատվածի առանձին ներկայացուցիչներ՝ գիտնականներ, արվեստի եւ մշակույթի գործիչներ, կրթության, առողջապահության բնագավառի աշխատողներ եւ այլն:

Երրորդ խմբի մեջ մտնում է, ըստ թերթի, բնակչության առավել ակտիվ մասը՝ 24-25 տոկոսը (որը 5-6 տոկոսով բարձր է անցած տարվա մակարդակից): Այստեղ եկամուտները տատանվում են 50 հազարից 150 հազար ռուբլու սահմաններում: Սրանք բաժնետիրական եւ կոոպերատիվ կազմակերպությունների, համատեղ ձեռնարկությունների, ընկերությունների, բանկերի աշխատակիցներ են, գիտնականների մեծ մասը, արվեստի, մշակույթի ներկայացուցիչներ եւ այլն: Այս խմբում սննդամթերքի վրա կատարվող ծախսերը կազմում են եկամուտի 35-38 տոկոսը:

Չորրորդ խմբին են պատկանում ամսական 150 հազար ռուբլուց բարձր եկամուտ ունեցողները, որ կազմում են հասարակության 10-14 տոկոսը (որը 2-3 տոկոսով ցածր է 1992 թ. մակարդակից): Այս խմբի մեջ մտնում են նաեւ նրանք, ովքեր ամսական ունեն 1,5 մլն եւ ավելի ռուբլի եկամուտ (3,5-3,8 տոկոս): Դրանք բնակչության ամենատարբեր խավերի ներկայացուցիչներ են, որոնք ժամանակին են կարողացել կողմնորոշվել նոր տնտեսական պայմաններում: Այս խմբում սննդամթերքին հատկացվում է եկամուտների միայն 5-7 տոկոսը: Եւ այսպես, Ռուսաստանում շարունակվում է բնակչության շերտավորումը աղքատների եւ հարուստների, շարունակում է թերթը: Ընդ որում, 1993 թ. 9 ամսվա ընթացքում կատարվել են որոշ կառուցվածքային փոփոխություններ: Առաջին եւ երկրորդ ամենաաղքատ խմբերից բնակչության մի մասը տեղափոխվել է երրորդ, ավելի ապահովված խումբ:

Իսկ չորրորդ հարուստ խմբից բնակչության մի աննշան մաս իջել է երրորդ խումբ: Այս ամենով հանդերձ, ինչպես սկզբում նշեցինք, Ռուսաստանում բնակչության գրեթե 1/3 մասը դեռեւս գտնվում է [illegible] գծից անդին:

Իսկ Հայաստանում... Մի կողմ դնելով որեւէ սոցիոլոգիական հարցում ու դասակարգում, կարելի է արձանագրել, որ հանրապետության բնակչության ճնշող մեծամասնության համար սննդամթերք հայթայթելը կենսական խնդիր է, որի վրա ծախսվում է աշխատավարձի մեծ մասը, եթե ոչ ամբողջը: Այնպես որ, մեր բնակչության գուցե ոչ 95, համենայն դեպս մոտ 90 տոկոսն առանց իր ցանկության կարող է ներառվել հիշատակված առաջին խմբի մեջ՝ նկատի ունենալով, որ ամսական եկամուտն իրոք անբավարար է գոնե նվազագույն կենսամակարդակի համար: Իսկ մենք առայժմ միայն ունենք նվազագույն աշխատավարձ հասկացությունը, որը կարող է բավարարել միայն նվազագույն կարիքները հաշվարկելու համար... Գ. Ն.

ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁ ԱՌԱՆՑ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ԿԵՆՍԱՄԱԿԱՐԴԱԿԻ

Ինչքան էլ ոմանց կողմից տարբեր առիթներով կառավարության աշխատանքը բավարար գնահատվի, մարդկանց կենսամակարդակն առանց որեւէ թվերի ու փաստերի, ինչպես ասում են, անզեն աչքով էլ ավելի խոցելի է: Առավել, քան վարչապետի հավաստիացումները, քան «ումաստաս» ինդեքսացիաները, որոնք բազմանշանակ գծերով պատկեր են ստեղծում, որ իբր հասարակության կենսամակարդակը բարելավվում է: Ինչպես է այդ կենսամակարդակը բարելավվում Հայաստանում, երբ նախկին խորհրդային, այժմյան ԱՊՀ-ական «մայր» հանրապետությունում՝ Ռուսաստանում, ըստ «Արգումենտի ի ֆակտի» շաբաթաթերթի, բնակչության գրեթե 1/3 մասը դեռեւս հեռու է բարվոք վիճակից:

Պաշտպանում

Կերակրողին կորցնելու կենսաթոշակը եւ նախարարի սխալ պարզաբանումները

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների պետական կենսաթոշակային ապահովության մասին օրենքի 27-րդ հոդվածի համաձայն, կերակրողին կորցնելու դեպքում սոցիալական կենսաթոշակ է նշանակվում մահացած կերակրողի ընտանիքի այն անաշխատունակ անդամներին, ծնողներին, ամուսնուն, որոնք գտնվել են նրա խնամքի տակ եւ երբ չեն աշխատում, իսկ զավակներին՝ անկախ այն բանից, նրանք մահացած կերակրողի խնամքի տակ եղել են, թե ոչ:

Նշենք, որ անաշխատունակ են համարվում 60 տարին լրացած տղամարդիկ, 55 տարին լրացած կանայք եւ, անկախ տարիքից, հաշմանդամ ճանաչված անձինք:

ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Ռոզա Եսայանը նույն նախարարությունում հրավիրված մամուլի ասուլիսում տվել է իրավաբանորեն սխալ պարզաբանումներ: Նա նշել է, որ կերակրողին կորցնելու դեպքում կենսաթոշակի իրավունք են ստանում ընտանիքի այն անդամները, ովքեր կերակրողի մահվան պահին գտնվել են նրա խնամքի տակ, եղել են անաշխատունակ եւ հասել կենսաթոշակային տարիքի (տղամարդիկ 60, իսկ կանայք 55 տարեկան), կամ էլ առաջին կամ երկրորդ խմբի հաշմանդամ են: Այդ դեպքում մահացողի կնոջը կամ ամուսնուն նշանակվում է սոցիալական կենսաթոշակ, ըստ ՀՀ նախագահի հրամանագրերի, այսինքն՝ նվազագույն կենսաթոշակի չափով: Անշուշտ, նախարարի պարզաբանումների այս մասը ճիշտ է բխում հիշյալ օրենքից:

Սակայն, շարունակելով իր պարզաբանումները, նախարարը, այնուհետեւ, հակասելով ինքն իրեն, ասել է հետեւյալը. «բայց երբ նա ստանում է աշխատանքային կամ մեկ ուրիշ տեսակի կենսաթոշակ, ապա կերակրողին կորցնելու դեպքում նրան կնշանակվի որպես երկրորդ կենսաթոշակ նվազագույն աշխատավարձի 30 տոկոսի չափով»:

Մինչդեռ, ինքնին հասկանալի է, որ երբ քաղաքացին հասել է կենսաթոշակային տարիքի, ապա նրան նշանակվում է տարիքային կենսաթոշակ, կամ երբ առաջին եւ երկրորդ խմբի հաշմանդամ է, ապա նրան նշանակվում է հաշմանդամության կենսաթոշակ:

Այսպիսով, նախարարը մի դեպքում նշում է, որ կերակրողին կորցնելու դեպքում, ըստ ՀՀ նախագահի հրամանագրերի, նշանակվում է կենսաթոշակ նվազագույն կենսաթոշակի չափով, մյուս կողմից պնդում է, որ կերակրողին կորցնելու դեպքում կնշանակվի որպես երկրորդ կենսաթոշակ նվազագույն աշխատավարձի 30 տոկոսի չափով:

Մինչդեռ ՀՀ քաղաքացիների պետական կենսաթոշակային ապահովության մասին օրենքի 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասում պարզորոշ գրված է. «Բոլոր դեպքերում կերակրողին կորցնելու սոցիալական կենսաթոշակը նշանակվում եւ վճարվում է անկախ այն բանից՝ կենսաթոշակի իրավունք ունեցող անձն այլ կենսաթոշակներ ստանում է, թե ոչ»:

Բացի այդ, ՀՀ նախագահի հրամանագրերի համաձայն, բոլոր տեսակի կենսաթոշակները չեն կարող ցածր լինել նվազագույն աշխատավարձի չափից: Եւ քանի որ կերակրողին կորցնելու կենսաթոշակը նույնպես կենսաթոշակի տեսակներից մեկն է, ապա ինքնին հասկանալի է, որ այն չի կարող ցածր լինել նվազագույն աշխատավարձի չափից: Այդպես կստացվի, որ կերակրողին կորցնելու դեպքում նշանակվում է ոչ թե կենսաթոշակ, այլ սահմանվում է հավելում:

Եւ էլի: Ըստ նախարարի տված պարզաբանման, 3-րդ խմբի հաշմանդամը կերակրողին կորցնելու դեպքում սոցիալական կենսաթոշակ չի կարող ստանալ: Նա ասել է, որ կերակրողին կորցնելու դեպքում կենսաթոշակի իրավունք են ստանում ընտանիքի այն անդամները, որոնք կերակրողի մահվան պահին եղել են անաշխատունակ եւ հասել կենսաթոշակային տարիքի, կամ էլ 1-ին կամ 2-րդ խմբի հաշմանդամ են:

Մինչդեռ օրենքի 28-րդ հոդվածում որոշակի կերպով նշված է, որ կերակրողին կորցնելու դեպքում կենսաթոշակի իրավունք ունեն կենսաթոշակային տարիքը լրացած կամ անկախ տարիքից հաշմանդամ ճանաչված ծնողները, կինը կամ ամուսինը:

Հետեւաբար, հոդվածի կոնտեքստից երեւում է, որ 3-րդ խմբի հաշմանդամները բացառություն չեն կազմում: Նրանք ոչ թե կերակրողին կորցնելու դեպքում կենսաթոշակ ստանալու իրավունք չունեն, այլ միայն կենսաթոշակի հավելումներ ստանալու իրավունք չունեն:

ՇԱՀԻՆ ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ
Փաստաբան

Բուռ

«Հայկաշեն Ուզունյան» գրական մրցանակը ընդլայնում է ծիրը

Արդեն 26 տարի է, որ Թեքեյան մշակութային միությունն իր հիմնադիր անդամներից Հայկաշեն Ուզունյանի անունը կրող գրական մրցանակ է շնորհում սփյուռքահայ գրողներին՝ գրականությանը քաջալերելու եւ գնահատելու համար: ԹՄՄ հիմնադիրների մարմնից ստացված վերջին հաղորդագրությունից տեղեկանում ենք, որ վերջապես հասել է պահը, մեկենասի հավանությամբ ընդլայնելու մրցանակի ծիրը եւ ողջ հայ գրականությունը դարձնելու իր դիտումի առարկա:

Այս որոշումը մի կողմից խորհրդանշում է անկախացյալ Հայաստանի Հանրապետությունում թե արտերկրի տարածքում բնակվող հայության միասնությունը իր տաղանդներով, իղձերով ու մշակույթով, մյուս կողմից պատեհություն ընձեռում բոլոր հայ գրողներին օգտվելու հիշյալ մրցանակից, մանավանդ ներկա շրջանում, երբ հայրենիքի վիճակը թույլ չի տալիս պետական միջոցներով անհրաժեշտ հովանավորություն ցույց տալու հայրենի գրողներին:

Մրցանակային հանձնախումբը առանձնահատուկ ուշադրություն է նվիրելու երիտասարդ ստեղծագործողներին եւ նոր տաղանդներին՝ պատեհություն տալով, որ արդեն հայտնի անունների կողքին ի վեր իրենց ինքնահաստատումն ապրեն նաեւ նորերը, հաստատում է հաղորդագրությունը:

Ինչպես միշտ, պարտադիր պայման է, որ մրցանակի ներկայացվեն միայն հրատարակված գործեր՝ չափածո, արձակ թե թատերգություն: Նկատի ունենալով, որ 1992-ի ընթացքում հրատարակված ոչ բավարար քանակի գրքեր են ներկայացվել մրցանակային հանձնախմբի ուշադրությանը, որով անհնար է դառնում մրցանակաբաշխության արդարացի կազմակերպումը, հանձնախումբը որոշել է մրցանակ չհատկացնել 1992-ի համար:

Խնդրվում է 1993-ի ընթացքում լույս տեսած երկերից մեկական օրինակ մինչեւ 1994-ի հուլիսի 31-ը ուղարկել հետեւյալ անձերին՝ նշված հասցեներով. **H. Ouzounian 49 Rue de Boulainvilliers 75016 Paris FRANCE. E. Y. Azadian, P. O. Box 305 Taylor, MI 48180 USA. V. Chazarian 755 Mt. Auburn Street Watertown, MA 02172 USA.**

Հայրենական հրատարակությունները մրցանակային հանձնախմբին կարելի է փոխանցել «Ազգ» օրաթերթի խմբագրության միջոցով:

ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

2500 դոլլար Հայքայանի ընտրարշավի համար: Նյու Ջերսի. Ավելի քան 60 ամերիկահայ Նյու Յորքից եւ Նյու Ջերսիից դեկտեմբերի 3-ին ներկա եղան Նյու Ջերսիի խորհրդարանական Կարապետ (Չաք) Հայքայանի նախընտրական դրամահավաքին: Կարապետ Հայքայանը նաեւ Նյու Ջերսիի նահանգի խորհրդարանի խոսնակ է, որն օրերս հայտարարեց Նյու Ջերսիից Միացյալ Նահանգների սենատի ընտրություններում իր թեկնածությունն առաջադրելու մասին: Խորհրդարանական Հայքայանն իր բացման խոսքում նշեց, որ երբ ընտրարշավում «ես հաղթեմ, ապա բոլորս կհաղթենք... Մենք կարող ենք ունենալ Միացյալ Նահանգների սենատոր, եւ [illegible]: Ամերիկացի հայը կարող է շատ բան անել ամերիկյան ժողովրդի համար: Ահա թե ինչու եմ ցանկանում Միացյալ Նահանգների սենատոր լինել»:

NAAVI
AVIACORPORATION
«ՆԱԱՎԻ» ավիաընկերությունը առաջարկում է
ԵՐԵՎԱՆ-ՕՄՍԿ-ԽԱԲԱՐՈՎՍԿ
ավիաուղի: Մոսկվա չվերթը կկայանա դեկտեմբերի 26-ին: Տոմսերը վաճառվում են ընկերության գրասենյակում:
Հասցեն՝ «Սեւան» հյուրանոց, 120 սենյակ:
Տեղեկությունների համար զանգահարել 56-49-78, 58-26-53

digitised by A.R.A.R.@

[illegible]

ՉԵՌՆԵՐԵՑՆԵՐԸ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՎԱՆՈՒ ՆԵՐՔՈ՞

Երեւի այսօր ոչ մի ձեռներեց, ոչ մի վաճառական կամ բիզնեսմեն չգտնվի, որ ծանոթացած չլինի հանրապետության սննդամթերքի ներմուծման ու վաճառքի բարենպաստ պայմաններ ստեղծելու լրացուցիչ միջոցառումների մասին ՀՀ նախագահի հրամանագրին (15. XII.93 թ.):

Անտարակույս, սա իբրեւ բավականին առաջադիմական քայլ նշելով, պետք է ընդգծել, որ այն արված է այլընտրանք չհանդուրժող պայմաններում: Այո, այդպես, քանզի ապրանքների ներկրումների հարցը, բանկերի կանոնավոր ձեւավորվող շուկայի համապատասխան գործելակերպի անհրաժեշտությունը, ինչպես նաեւ կաշառակերության եւ այլ օրինազանցումների խրախուսիչ հարկի եւ անհարկի ստուգումները կանխելը բեռնավորված են խիստ վտանգավոր լիցքեր պարունակող լարվածությամբ, որ ստեղծվել է մեր ազատ շուկայում:

Գաղտնիք չէ, որ եւ սննդամթերքի, եւ վառելանյութի ներմուծման գործում մեծ դեր են խաղում անհատները եւ տնտեսավարող մյուս սուբյեկտները: Այնելին ազատական շուկայում առանձին սննդամթերքների գնով (շաքարավազ, կարագ, ձու) բացառիկ առաքողները դեռ հեռու դառնում են հենց սրանք, որոնց ճկունությունը, իրադրությանն արագ հարմարվելու, արագ վճիռներ կայացնելու հնարավորությունն այդպիսի տեղ չեն բողնում պետության պես հսկա, բազմաճյուղ ու ծանր մեխանիզմին մրցակցել սրանց հետ: Եւ սա օրինաչափ է: Սակայն օրինաչափ է նաեւ այն, որ մասնավոր ճանապարհով ներկրվող ապրանքի ճանապարհին դրված ցանկացած արգելք, որը հաղթահարվում է անեն գնով (նույնիսկ շատ մեծ ծախսումների) վերջում գումարվում է ապրանքի ինքնարժեքի վրա եւ բանկ օդային փոխադրման հետ միասին նաեւ դառնում դրա կեսը: Իսկ այդ «արգելքների վարձը» վերջնահաշվում վճարում է ոչ թե ապրանքատերը, այլ սպառողը: Մյուս կողմից էլ արգելքների մեխանիզմն ինքը հրահրելով օրինազանցումը, ստիպում է հարկերից ու տուրքերից խուսափելու ճանապարհը բռնել մի դեպք, որը հաճախ ավելի բանկ է նստում ձեռներեցի վրա, քան հարկ մուծելը, ամբողջ շահն այստեղ բյուրոկրատական քաշքշուկից խուսափելու մեջ է):

Ի՞նչ էր նշանակում տնտեսավարող սուբյեկտների տարադրամային հաշիվներին հայտնված միջոցների պարտադիր վաճառքը պետդրամարկղին, երբ չկան դրամ (տարադրամային պահուստները) համալրելու գործուն մեխանիզմներ: Վաճառքի մասն էլ առանձնահատուկ ոգեւորություն չի առաջացնում, քանզի մասնակցում է մի շարք այլ առաջադիմական որոշումներ, որոնք մեր պարագայում ակնկալվող արդյունքը չեն ապահովում, քանզի օբյեկտիվ դժվարությունների հետ մեկտեղ, կա մեզանում միայն մեզ յուրահատուկ անպարտելի ու հնարամիտ «հայկական բյուրոկրատիան»: Ոմանք էլ այս վճիռների իրականացումը կապարտադրվում է, իսկ գումարները մնում են ցանկալի:

Նախագահի վերոհիշյալ հրամանագրով նախատեսվում է տարբերակված մոտեցում ցուցաբերել ստացված տարադրամային միջոցների ՀՀ կառավարությանը պարտադիր վաճառքի գործում, այն հաշվով, որ հնարավոր լինի ապահովել ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների շրջանառու միջոցների անխափան համալրումը եւ կանոնավոր տնտեսական գործունեության իրականացումը: Հանձնարարվել է ՀՀ կառավարությանը եւ Կենտրոնական բանկին համապատասխան փոփոխություններ կատարել իրենց մի շարք որոշումներում: Այս առնչությամբ իրենց ակնկալիքները մեր հարցման մասնակցած ձեռներեցների անհնարավորապես տրամադրված մասը կապում է միայն կոնկրետ մեխանիզմների հետ, որոնց մասին հստակություն կստեղծվի, ըստ երեւույթին, մինչեւ դեկտեմբերի վերջը: Մի դրամ են մեր բանկային համակարգի արժութային քաղաքականություն, այլ հնարավորությունների հետ թույլ բանկային հարաբերությունների կանոնավոր ձեւավորման ու զարգացման, կանխիկ դրամով առուծախի գործարքների իրականացման ժամանակավոր արգելքի վերացման հետ: Ի դեպ, հենց վերջինիս անհրաժեշտության մասին խոսվում է նաեւ ՀՀ նախագահի վերոհիշյալ հրամանագրի մեջ:

Այնուհետեւ, ինչպես պարզվեց մեր զրույցներից, մեծ գոհունակությամբ է ընդունվել ձեռնարկատիրության կողմից մեր «ամիլային զարգացման» օդանավակայաններ հանդեպ ուշադրության սրումը, այստեղ պաշտոն կարգուկանոնի հաստատման, բեռնատար ինքնաթիռների սպասարկման հարցում արհեստական խոչընդոտները կանխարգելելու, դրանց դեմ պայքարելու անհրաժեշտությունը: Սակայն այստեղ էլ մի մտավախություն կա հրամանագիրը թղթի վրա մնալու վերաբերյալ: Քանի դեռ չկան կոնկրետ օրինախախտողներ ու պատժված կողմեր, օրենքը շրջանցելու առաջարկը կլինի ու կլինի: Իսկ դա արդեն գործի կեսն է զանցանքի ճանապարհին:

Իսկ առանձնատնտեսային (ձեռներեցների համար) այս հրամանագրի մեջ ստուգումների սահմանափակումն էր: Այսուհետեւ, սկսած 1993 թվականի դեկտեմբերի 20-ից, արգելվել է գործադիր իշխանության որեւէ մարմնի առանց ՀՀ կառավարության հատուկ թույլտվության ստուգումներ իրականացնել հանրապետության սննդամթերքի ներմուծման եւ իրացման կազմակերպություններում (անկախ սեփականության ձեւից):

Ուրեմն ի՞նչ, այս առիթով սպասենք ձեռներեցներից մեկը, այսուհետ վե՞րջ պետական ռեկետին... Դժվար է հավատալ: Սակայն, որ այսպիսով պետությունը ցույց է տալիս, որ իր հովանու տակ է վերցնում ազգայնականության առաջին անհրաժեշտության կարիքների բավարարմանը ծառայող ձեռներեցներին, սա մի փաստ է, որը գրանցված է վերոհիշյալ հրամանագրի մեջ:

Մնում է հուսալ, որ այս հովանավորության անվանենք, թե համագործակցության պտուղները մեր ապրանքային շուկայի համալրումը լինեն, լիությունը ու այդպիսով ստեղծված մրցակցության պայմաններում գների կարգավորումը: Նվազման հետ հույսեր չփայփայենք, գոնե՛ զսպումը կամ գների աճի տեմպերը մարդկանց եկամուտների աճի տեմպերին հնարավորին չափ մոտեցնելը:

Տա աստված, որ լինի հսկողություն սույն հրամանագրի կատարման վրա, եւ ՀՀ նախագահին ապրիլից վերահսկողության ծառայությունը, որ 15 օր մեկ պիտի զեկուցի ՀՀ նախագահին սույն հրամանագրի կատարման ընթացքի մասին, խոսք ծառայի իր նպատակին:

ՍԱՐԳՍ ԲԵԿՅԱՆ
Մեկնաբան

[illegible]

Այս սեզոնը ճգնաժամի հետ գործ չունի: Նա իր համար բաժած-կոդրած մանկություն խաղն է խաղում: Սկզբում նրան զրկեցին Մանկական երկաթուղուց (անեն տեսակի շրջափակումից ու էներգետիկ ճգնաժամից շատ առաջ): Հետո կանգ առան կարուսելները: Աղա սովորեցին զազանանոցի հանդեպ միս ու բանկարժեք մորթի ունեցող կենդանիները կամ սատկեցին սովից ու ցրտից (պաշտոնյաներն ասում են՝ փխրը բուժվելուց): Հետո կրկեսի անկում եղավ, որը դեռ տանտիկներ առաջ շահագործման հանձնելիս անկատարության պատճառով տարափային իշխանությունները չեն ընդունել, անվերադարձ հեռացավ հռչակավոր հայկական կրկեսային խումբը, իսկ ուրիշ խմբերի իրենց բազմաթիվ սեղմոկներով ու կենդանիներով հանդերձ հրավիրելու համար ամենաքիչը մի երկար գնացք է պետք կամ մեծ ինքնաթիռ, մինչդեռ նոր խումբ ստեղծելու համար կամ, առնենք, որեւէ ամենատաղանդավոր արջի ատյարեք հանելու համար տասնյակ տարիներ կպահանջվեն:

Այս սեզոնի համար նախատեսված շրջանները կարբերականները նաեւ երաշտականությունների ու հեռուստացույցների պատճառով անասելի դժվարությամբ են դուրս գալիս ու բոլորովին սակավ սասնում: Խմբագրի՝ հեռուստատեսվարչություն ախտասեմը նախընտրելով հետո անհայտ անուր մանկական «Ծիծեռնակ» ամսագրի ճակատագիրը: Երգի-պարի հայկական ազգագրական հեռուստատեսությունը նրանց հիշում է հիմնականում Բարի ժնուր գիշերով: Օպերետային թատրոնները կարծես փոշով, քարձառների մառանախինի փիլիսոփայությամբ, ինչպես նկատել է բարգմանիչ Սամվել Մկրտչյանը: Թատրոններն ու համերգասրահները ան հիշում են միայն Ամանորին և նախարարությունը՝ հավաստիման դարաբաղյան շարժման «Տոնածառ» կոմիտեի լավագույն ավանդներին, չնայած ավելի շատ միջոցներ ունի, քան մի քանի տարի առաջ «Ղարաբաղ» կոմիտեն, բայց Կառավարի լճում խորհրդային տարի անվճար մասուցում այլեւս չի կազմակերպելու՝ բավարարվելով նախարարության մշակույթի տան Նոր տարվա

Չէր ճգնաժամի հավեսը չունենք

հանդեսով, նվերները՝ տոմսի արժեքով:

Հետո սկսեցին այս սեզոնից լույս մանկապարտեզների ու դպրոցների շենքերը: Պաշտպանության նախարարությունն այժմ ունի Կապանի բոլոր լողավազանների դպրոցի շենքի վրա, իսկ դպրոցի տեխնիկների կայանի շենքն ուղղակիորեն գազի բնակ էր (տեխնիկների հանդեպ երբեք չմարող բույլություն): Ի վերջո, պաշտպանության նախարարությունը լուսավորության նախարարությանը գրավոր տեղեկացրել է, որ դպրոցի մասին լուրն իրականությանը չի համապատասխանում, իսկ տեխնիկների կայանը երեխաներին կվերադարձվի մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը: Կոմսոմոլ Ռ-ի կարգավիճակ ունեն Արարատի շրջանի Զանգակատան մանկապարտեզը, Գորիսի պղնձառաւոմ Մարանի շենքը եւ այլն: Լուսավորության խնդիր ու կրակ նախարարությունը մնում է անցնել նախադպրոցական ու դպրոցական շենքերը հետ գրավելու պարբերական գոտին:

Ըստ Պեսլինովի տվյալների, 1987-ին Հայաստանում ծնվել է 78492 երեխա, մահացել 19727-ը, 1988-ին 75250, մահացել 20853, 1990-ին 79882 եւ 21993, 1991-ին 77825 եւ 23425, 1992-ին 70581 եւ 25824: Եթե 1992-ի եւ 1991-ի սեզոնը համարենք ամենակրտսերը, ծնողի եւ մահվան հարաբերակցության կողմից հաշվարկներ անելուց հետո կստացվի, որ Հայաստանում այժմ նախադպրոցական տարիքի մոտ 210 հազար երեխա կա: Եւ ինչ ունի-չունի այս սեզոնը մանկապարտեզն է (մի տիկնիկային թատրոն, մանկական մի գրադարան): Ընդամենը: Խոսեր ֆինանսավորում ունեցող ստարերկրյա եւ տեղական ծրագրերին որոշես հովանավորություն օբյեկտ նախադպրոցականների սեզոնը բացառված է: Ասել է, թե շաբաթ-ֆիզ ընդամենը մի տեր ունի լուսավորության նախարարությունը:

Մանկապարտեզների բանակի անմիջական հրամանատարները բացառությամբ լուսավորության նախարարի տեղակալ Վլադիմիր Մեծցյանի եւ վարչության պետ Սերգեյ Հարությունյանի, կանայք են: Վարիչների մեջ սեռային միակ բացառությունը Երեւանի թիվ 104 մանկապարտեզի տնօրեն Անդրանիկ Տիգրանյանն է: Խորհրդային շրջանի ժողկրթբաժնի վարիչ Ռիմա Գեւորգյանն այն կարծիքին է, որ այս ոլորտում կնոջ դերն անփոխարինելի է:

Պարոն Մեծցյանի տվյալներով, այժմ մայրաքաղաքում գործում է ընդամենը 20 մանկապարտեզ եւ դրանցից մի քանիսը դեռ կփակվեն ցրտի եւ սննդի անբավարարության պատճառով: Այս խմբերը դիմանում են ավելի աշխատակազմի, մասամբ ծնողների խիզախության եւ, ինչը վերջերս լայն տարածում գտել է, գանազան կազմակերպությունների հովանավորության շնորհիվ: Խորհրդային շրջանի թիվ 267 մանկապարտեզի հովանավորությունը ժողկրթբաժնի վարիչի առաջարկով վերցրել է շրջանի ՆԳՆ բաժինը, որը սննդի եւ վառելիքի հարցեր է լուծում մանկապարտեզի համար:

Ի դեպ, Հայաստանի այսօրվա մանկապարտեզները ֆինանսավորման լաբիրինթոսային մեխանիզմից դժգոհ լինելով հանդերձ, ֆինանսական ճեղքվածքից անհնին բողոք չունեն: Վերջերս ֆինանսների նախարարությունը մերժելով սննդի համար հատկացվող գումարի 50 տոկոսը մանկապարտեզներին առձեռն տրամադրելու ծրագիրը, ընդունել է գոնե 15 տոկոսը (ծնողական վարձն ամբողջությամբ) փոխանցման համակարգի բաժանումից ու 20 տոկոսը վերադիրից ազատելու գաղափարը: Այսուհետ մանկական այս հիմնարկությունները սննդի հարցն ավելի արդյունավետ ու արագ կլուծեն: Առաջարկ կա վերանայել մերողիստների, տեսուչների ու դաստիարակների աշխատավարձն ու աշխատանքի կարեւորությունը («Երբ այս ոլորտի աշխատողների մեջ զոդերն նոր տեսնում, առա բոլորի մեջ պետք է գոլ տեսնել», Վլադիմիր Մեծցյան):

Ստուգումներից հետո ՀՀ լուսավորության նախարարության շնորհակալագրին են արժանացել Երեւանի Խորհրդային շրջանի եւ Գորիս քաղաքի մանկապարտեզները:

Մանկապարտեզն ի վերջո միայն երեխաներին պահ տալու եւ կերակրելու տեղ չէ: Ռազմահայրենասիրական ու էկոլոգիական երգերի ծայրահեղ մոլուցքը երեխաների մեջ զարգացնելու փուլն արդեն անցած է: Հիմա հեքիաթի, խաղի, ստեղծագործության ժամանակն է, եւ մանկապարտեզի կյանքում եկել է Մանկական երկաթուղու, զազանանոցին, կրկեսին, մանկական ամսագրին ու գրքին փոխարինելու փուլը..., մինչեւ ճգնաժամ աղբյուր երկիրը փոքրերի հավեսն ունենա:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

[illegible]

Գները Երեւանում (23.12.93 թ.)

Մթերքի անունը	Դրամով
Սուրճ (կգ)	500-600
շաքարավազ (կգ)	70-80
ձու (30 հատ)	500
կարագ (կգ)	350
պանիր (կգ)	250-400
միս (կգ)	180
ծուկ (հատը)	15
խնձոր (կգ)	50-70
կոնֆետ (կգ)	400-500
օղի	175
կարտոֆիլ (կգ)	20
ճակնդեղ (կգ)	80

Ապրանքի անունը	Դրամով
մոմ (հատը)	15
լուցկի (հատը)	15
օճառ (հատը)	20-35
լուցկի (1 տուփը)	2
ծխախոտ (Աստրա)	10
ծխախոտ ֆիլտրով	25
բենզին (20 լ.)	1600-1800

Սեւ շուկա	
1 դոլլար	78 դրամ
1 դոլլար	1250 ռուս. ռ.
1 դրամ	15-16 ռուս. ռ.

«Զվարթնոց» օդանավակայան (23.12.93)

Անունները	դրամով	ռուս. ռ.
Մոսկվա	4800	76.000
Սոչի	2400	38.000
Աշգաբադ	5040	80.000
Միներալ.	-	65.000
Վորոնեժ	-	65.000
Վոլգոգրադ	-	65.000
Սանկտ Պետերբուրգ	-	90.000
Նովոսիբիրսկ	8000	127.000
Եկատերինբուրգ	5400	85.000
Ռոստով	3500	55000
Չելյաբինսկ	-	125000
Ուֆա	-	40000
Գրոզնի	-	30000
Դնեպրոպետրովսկ	-	65000
Սամարա	-	80.000
Օդեսա	-	120000
Ալմա Աթա	-	65000
Մինսկ	-	100000
Պերմ	-	100000
Ուլյանովսկ	-	75000
Նովոսիբիրսկ	-	125000

«Էրեբունի» օդանավակայան

Անունները	դրամով	ռուս. ռ.
Ստավրոպոլ	2190	34.700
Սոչի	2400	38000
Վլադիկավկազ	2590	41000
Բաքում	2400	38000
Մախաչկալա	2140	34000
Աստրախան	-	-

Երկաթուղային տրանսպորտ

Անունները	Գները
1. Արտաշատ	405 (ռ.)
2. Վարդենիս	500 (ռ.)
3. Արարատ	650 (ռ.)
4. Այրում	1500 (ռ.)
5. Թբիլիսի	935 (ռ)
6. Երասխ	750 (ռ.)
7. Գյումրի	-

Անասնախնամքի միանվագ հաշվառում

ՀՀ կառավարության լրատվական կենտրոնից հայտնեցին, որ կառավարության 1993 թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 634 որոշմամբ նախատեսվում է հունվարի 1-ից հանրապետության բոլոր կարգի տնտեսություններում անցկացնել անասնախնամքի միանվագ հաշվառում: Այդ աշխատանքը հանձնված է կատարել ՀՀ վիճակագրության, պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության պետական վարչությանը, ընդ որում, հաշվառման ամփոփ արդյունքները կառավարությանը պետք է ներկայացնել հանրապետության առումով 1994 թվականի փետրվարին, ըստ շրջանների՝ 1994 թ. մարտին: Գյուղատնտեսության նախարարությանը հանձնարարված է շրջանների գյուղատնտեսության մասնագետների մասնակցությունը այդ գործին, ընդ որում հաշվառման գործում ներգրավված անձինք աշխատանքների անցկացման ժամանակաշրջանում (1994 թ. հունվարի 2-10-ը) ազատվում են հիմնական աշխատավայրում իրենց պարտականությունների կատարումից միջին աշխատավարձի պահպանմամբ:

«Ազգ»

digitised by A.R.A.R.@

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ. ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐ ՆՈՐ ԴԱՐԻ ՇԵՄԻՆ

Ֆրանսիական դիվանագիտությունը կարիք ո՞ւնի արդյոք բարենորոգումների, արդյո՞ք կա՞ դրանց առանձնահատուկ անհրաժեշտությունը: Այո, համոզված է ֆրանսիական արտաքին գործերի նախարար Ալեն Ժյուպեն, որը համեմատաբար վերջերս է ղեկավարում ֆրանսիական արտաքին քաղաքական գերատեսչությունը:

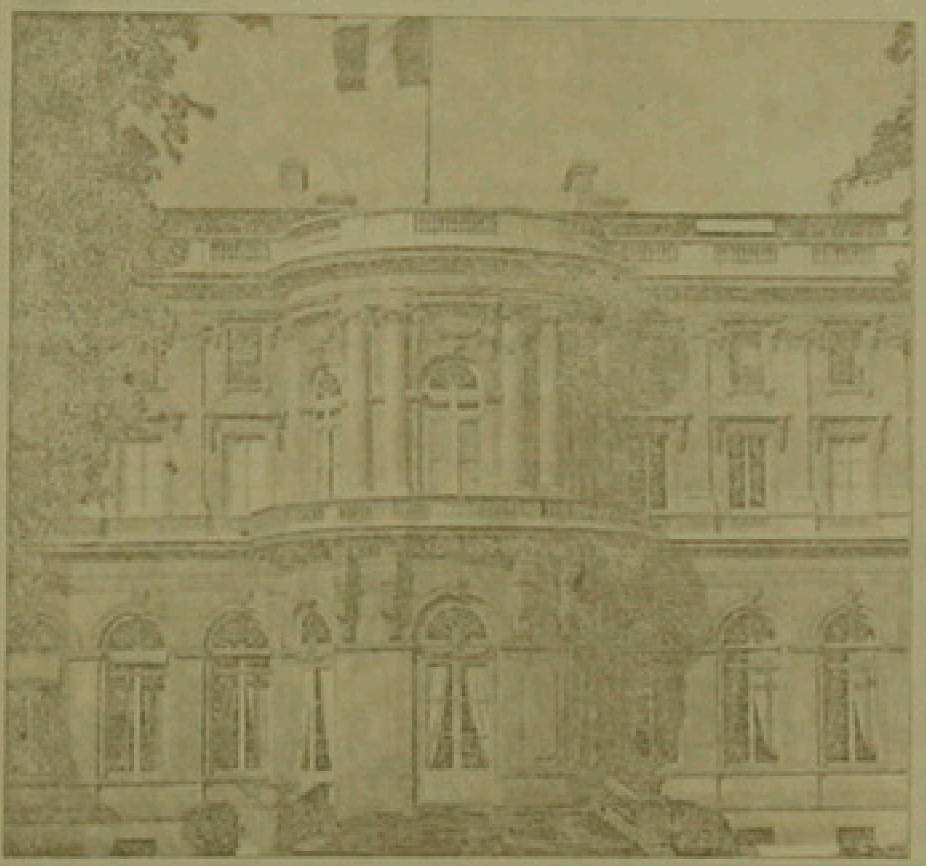

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ
Փարիզ

Կասպից ծովը յուրացնում են... առանց Ռուսաստանի

Այժմ Աբայում հայտարարվել է արտասահմանյան յոթ երկրից եւ Ղազախստանի «Կասպիցշելֆ» ընկերությունից կազմված խոշոր նավթային կոնսորցիումի ստեղծման մասին: Կարիտալի չափերով, տեխնիկական հագեցվածությամբ եւ հանույթի ծավալներով այս ավազանն իրեն հավասարը չունի: Երբ՞ է լոկ տարուց հետո, երբ կավարտվի առաջին հետախուզությունը, պետք է սկսվի Կասպից ծովի հյուսիսում եւ հարավում ցամաքային շելֆի արդյունաբերական յուրացումը:

«Չիանալի յոթնյակին» ցանկանալով աշխատանքային սխրագործություններ, նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը կարդալ/առուններին հավաստեց, որ ներդրումները խառն չեն տա, իսկ լավ դիվիդենտները երաշխավորված են Ղազախստանի քաղաքական եւ սոցիալական կայունությամբ: «Ագիպ» (Իտալիա), «Բրիտիշ գէս» (Անգլիա) համատեղ «Բրիտիշ պետրոլեում» եւ «Ստատօյլ» (Նորվեգիա), «Մոբիլ օյլ» (ԱՄՆ), «Շել» (Հոլանդիա) եւ «Տոտալ» (Ֆրանսիա) ֆիրմաների ղեկավարները նախագծին ներդնում են ավելի քան 500 միլիոն դոլլար:

Ըստ Ալմա Աթայի համաձայնությունների պայմանների, «յոթի» կոնցեռնը կլուծարվի 1997 թվականին եւ այն ժամանակ ամուրդի միջոցով կորոշվեն այն ֆիրմաները, որոնք կզբաղվեն հանույթով: Արտոնային պայմանները ծովում նավթաբեր խառակուսիների յուրացման համար կստանան կոնսորցիումի այժմյան մասնակիցները: Ղազախստանն իրեն իրավունք է վերապահում միահեծան ձեւով տնօրինել երկրաբանական ամբողջ տեղեկատվությունը:

Որքանո՞վ է այդ գործարքը համապատասխանում միջազգային իրավական նորմերին: Կասպից ծովի ափերին են հինգ պետությունների` Ռուսաստանի, Ղազախստանի, Թուրքմենստանի, Իրանի եւ Ադրբեջանի սահմանները: Ավազանը համարում է արգելակային գոտի, որտեղ բնակվում է երկրագնդի վրա ունեցած թառափի 90 տոկոսը: Որոշված չեն ցամաքային շելֆերի սահմանները, մշակված չեն նրա յուրացման համատեղ սկզբունքները:

Այսօր, հայտնեցին Ռուսաստանի արտգործնախարարության իրավական բաժնում, ուժի մեջ են այն պայմանագրերը, որոնք կնքված են դեռ Ռուսաստանի եւ Պարսկաստանի միջեւ, ինչպես նաեւ ԽՍՀՄ-ի եւ Իրանի միջեւ, որոնցով որոշվում են սահմանը, նավագնացության եւ ձկնորսի սահմանները: Այլ փաստաթղթեր չկան: ԱՊՀ-ի երկրները, բաժանելով նախկին Միության գույքը, կամ մոռացել են, կամ էլ չեն հասցրել պարզել Կասպից ծովի վերաբերյալ հարցերը:

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունն առայժմ ոչ մի կերպ չի արձագանքել ստեղծված կացությանը, սակայն վառելիքի եւ էներգետիկայի նախարարությունը եւ «Ռոսնեֆտ» պետական ձեռնարկությունը անհանգստացած են, որ Ղազախստանն ինքնակամ կերպով տնօրինում է շելֆը, իրենց չտեղեկացնելով եւ չհրավիրելով մասնակցել էկոլոգիական փորձագիտության ընթացքին: Մինչ այդ, նեւց ծովային հանքատեղերի դետարտամենտի գլխավոր երկրաբան Էդմար Դերգունովը, Ռուսաստանը դրա համար ունի անհրաժեշտ սարքավորումներ, հետախուզական նավեր եւ պատրաստված կադրեր:

Ռուսաստանի մամուլից

Վրաստանը մեծ սպասելիքներ ունի Աբգաքաղից: Վրացական պետության ղեկավարի պետական խորհրդական Գիգա Սախարաձեն երեկ հայտնեց, որ Վրաստանը մեծ սպասելիքներ ունի ԱՊՀ մասնակից երկրների աշգաքաղյան հանդիպումից: Նրա խոսքերով Թբիլիսին հատկապես շահագրգռված է ին վեստիցիոն գործունեության, ինչպես նաեւ գների եւ հարկերի համակարգման բնագավառում համագործակցության հաստատման մեջ: Վրաստանի համար մեծ նշանակություն ունի նաեւ կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը եւ լեզվական, կրոնական եւ մշակութային փոքրամասնությունների վերաբերյալ իրավունքների պաշտպանման կոնվենցիայի ընդունումը: Սնարք

Քաղաքականությունը եւ «կաճվե բազմոցները»

Եթե անգլիացու տունը նրա ամրոցն է, ապա ջենտլմենների ակումբը` նրա տան բնական շարունակությունը: Լոնդոնյան «Կարլտոն» ակումբը, որը խարզում է պահպանողականության գաղափարները, նաեւ Մեծ Բրիտանիայի քաղաքական կարեւորագույն կենտրոնն է, որը հիմնվել է 1832 թվականին եւ մեծ դեր է խաղացել երկրի կազմավորման գործում:

Այցելուին ակումբում դիմավորում է Մարգարեթ Թետչերի օղնական տիկին Սերի Նարվը: Դա բաղձալանին մեծ անակնկալ է նման հաստատության համար, որն իր ժամանակին ստեղծվել էր բացառապես տղամարդկանց համար: Մինչեւ այժմ կանայք կարող են լինել միայն որպես անդամներ, որոնք ձայնի իրավունք չունենին ակումբի կողմից որոշումներ ընդունելու դեպքում: Իսկ որոշ սենյակների մուտքը, մասնավորապես ընթերցարանի, նրանց համար խստիվ արգելված է: Ըստ երեւույթին, հատկապես այնտեղ են ընթանում սուր եւ քաղաքական անկեղծ վիճաբանությունները: Միակ բացառությունն արվեց Մարգարեթ Թետչերի համար, որն անմիջապես ստացել էր ակումբի պատվավոր անդամի կոչումը պահպանողական կուսակցության ղեկավարի պաշտոնն ստանալուց հետո:

Իր գոյության առաջին 35 տարում «Կարլտոնը», ըստ էության, պահպանողական կուսակցության կառավարող գործադիր մարմինն էր եւ նրա շտաբ-կենտրոնը: Նրա քաղաքական հզորությունը եւ ազդեցությունը շատ մեծ էր, եւ հատկապես Սենթ-Ջեյմս սքվերի փողոցում գտնվող շենքի պատերի ներսում էր մշակվում թորիների կուսակցության ընդհանուր կուրսը, եւ հաստատվում էին նրա առաջնորդ ղեկավարները: Ակումբը միշտ էլ տարբերվում էր լոնդոնյան նման հաստատությունններից, որոնք մի ձեւի տանձակից ավելի էն, եւ որոնց սովորաբար անվանում են «կաշվե բազմոցներ»: Այն ստեղծված էր որպես իր ձեւի կուսակցական մի միության, պահպանողականների ողջ կազմակերպության մի կենտրոն, որը նպաստեց Մեծ Բրիտանիայում պահպանողականության ձեւավորմանը:

Չայրուրամյակից ավելի թորի խորհրդարանականները «Կարլտոնում» հավաքվում էին խիստ մեկուսի պայմաններում, որոնցի քննարկեն քաղաքական հարցերը եւ մշակեն միացյալ դիրքորոշումը 1912 թվականին կանոնադրության մեջ մտցվեց մի դրույթ, որն ակումբի անդամության թեկնածուին պարտավորեցնում է ստորագրություն տալ այն մասին, որ նա լիովին աջակցում է պահպանողականության սկզբունքներին: «Կարլտոնի» անդամ դառնալը շատերը անցյալի պես ավելի մեծ պատիվ են համարում, քան խորհրդարանի պատգամավոր լինելը նախ եւ առաջ այն պատճառով, որ խորհրդարանական կազմակերպությունների, այսպես կոչված «մտրակների» հաստատությունը զգալիորեն նվազեցրել է օրենսդիրի` որպես անհատի, ազդեցությունը եւ անկախությունը:

Այժմ «Կարլտոնում» գրանցված են մոտ 1500 անդամներ, իսկ տարեկան անդամավճարը կազմում է մոտ 600 ֆունտ ստեռլինգ: Սակայն ակումբի տնտեսական վիճակն այժմ այնքան էլ բարվոք չէ շարունակվող ընդհանուր անկման պատճառով: Թեպետ շատերը անցյալի պես սիրում են ճաշել միմյանց հետ ճաշարաններում, ընթրել ակումբում, գործընկերների հետ զրուցել բարում եւ այլ զգել բարբերին:

1967 թվականին «Կարլտոնում» «կլուբլիք» բան պատահեց պահպանողականների ղեկավար Էդվարդ Հիթն այստեղ ճաշի հրավիրեց մի կոմունիստ խորհրդային վարչապետ Ալեքսեյ Կոսիգինին, որը զոհված էր նրանով, որ այն դահլիճը, որտեղ ընթանում էր ճաշկերույթը, հարդարանքը կարմիր գույնի էր: Դահլիճը վերանորոգվել էր նախորդ ավուր ծաղրիդյան «Պուլը» գեղարվեստական բանգարանի դահլիճներից մեկի նմուշով: Քարտուղար Մայքլ Չորոչի առաջարկությունը ակնկալը զարդարել ոչ թե վառ կարմիր կտորով պահպանողականների գույնով, այլ վառ կարմիրով, ավագների մեջ խուճապ առաջացրեց: Կացությունը լիցքաթափվեց պատկառազդու լորդերից մեկը, որը հայտարարեց, թե իր ընտրական տարածաշրջանում հատկապես այդ գույնի ներկ են հանդես գալիս թորիները, եւ որոշումն ընդունվեց անվերապահորեն: Կոսիգինին այնպես դուր եկավ ակումբը, որ նա նույնիսկ ուշացավ վարչապետ Չարլզ Վիլսոնի հետ հանդիպումից: Երբ տարի անց «Կարլտոնում» ընթրիքի հրավիրեց ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարար Անդրեյ Գրոմիկոն, որը հետո ասաց, որ Անգլիայում էլ ոչ մի տեղ այդպես ախորժակով չէր կերել:

«Կարլտոնը» ոչ միայն քաղաքականություն է, այլեւ նրա մասին ստեղծված է անթիվ-անհամար պատմությունների եւ անեկդոտների մի կույտ: Եւ ոչ ոք արդեն չի կարող հասկանալ, թե ո՞րն է ճշմարտությունը, որը մնացածինը:

Անգլիական մամուլից

digitised by A.R.A.R.@

Կերպարվեստ

ՀՆԱՄՅԱ ՔԱՂԱՔԻ ՆԿԱՐԻՉԸ

Քաղաքը Գյումրին է, նկարիչը՝ Սամվել Լաճիկյանը: Ճիշտ է, շատերն են մեր արվեստագետներից վրձնել հինավուրց այս բնակավայրի փողոցներն ու բնանաստեղծական անկրկնելի անկյունները, բայց այդ բոլորի մեջ եւ դրանց խորքի վրա դարձյալ առանձնանում են երիտասարդ այս նկարչի խաղաղային բնապատկերները՝ արված ջրաներկի նուրբ տեխնիկայով եւ հոգու անհուն սիրով:

Ով թեկուզ մեկ անգամ տեսել է Սամվել Լաճիկյանի որեւէ աշխատանք, հաստատ չի մոռացել ոչ այն, ոչ էլ դրա հեղինակի անունը: Այդպես պատահեց նաեւ ինձ հետ, երբ տարիներ առաջ Մոսկվայում ուսանելիս այցելեցի նկարչի կենտրոնական տանը կազմակերպված ջրանկարի համամիութենական ցուցահանդես եւ այնտեղ առաջին անգամ տեսա նրա երկու փոքրաչափ, գրաֆիկ գործերը: Ընդ որում, նույնիսկ այդ մեծ ցուցահանդեսի կազմակերպիչների կողմից էին դրանք ընդգրկված առանձնակի հոգածությամբ. գտնվում էին հատուկ հսկողության տակ, քանի որ միանգամից շատ այցելուներ էին խմբվում դրանց մոտ:

Տարիներ անց միայն մի քիչ իմացա, որ դրանց երիտասարդ հեղինակը, որ սովորել է Գյումրիի Մերկուրովի անվան նկարչական ուսումնարանում եւ ավարտել Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանի տեղի մասնաճյուղը, դեռեւս չի ստացել նկարչական բարձրագույն կրթություն: Ցուցահանդեսում ունեցած անհերքելի հաջողությունն ու դրա բազում կիրառական արձագանքները միութենական մամուլում եւ հեռուստատեսությամբ շարժեցին Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի ղեկավարության հետաքրքրությունը. Սամվելը հրավիրվեց ուսանելու նույն ինստիտուտում: Վերջինիս 6-ամյա ուսումնառության դասընթացը նա ավարտեց 3 տարում՝ սովորելով ժողովրդական նկարիչ Էդուարդ Իսաբեկյանի արվեստանոցում: Այդ ժամանակ արդեն նա կայացած եւ իր ոճն ունեցող նկարիչ էր: Իսկ այնպիսի ճանաչում նյութի տիրապետումը, ինչպիսի ջրաներկն է, ուղղակի զարմանք էր հարուցում:

Ինստիտուտի ավարտական ցուցահանդեսին Ս. Լաճիկյանը ներկայացրեց 3 դիմանկար դարձյալ արված ջրաներկի տեխնիկայով: Նկատողների եւ գնահատողների մեջ էր նաեւ հայտնի արվեստաբան Ռուբեն Զարյանը, որը մինչ այդ էլ բազմիցս «առաջացրել էր» տաղանդների հայտնաբերման իր հազվագյուտ ձիրքը (ամենավառը Պարույր Սեւակի օրինակն է): Սամվելին նվիրված իր վերլուծական հոդվածում նա մասնավորապես գրեց. «Դիմանկարի ժանրում Սամվել Լաճիկյանի հաջողությունները բացարձակ են: Նմանությունը, բնավորության բացահայտումը, հոգեկան գծերի յուրահատկությունը, ահա թե ինչ է բնորոշ նրա դիմանկարներին: Նկարից մեզ նայում է ոչ թե ընդհանրապես մարդ, այլ այս, միայն այս մարդը»: Ով գիտի թե շատ ծանոթ է գեղանկարչության գաղտնիքներին, կիմանա, որ ջրաներկով շատ քչերն են դիմանկարներ նկարում. կատարման դժվարությունից բացի այն պահանջում է նաեւ համբերություն եւ համարձակություն: Ուշագրավն այն է, որ նման ժանրի գործերում ջրաներկն ինքը մի տեսակ այլափոխվում է՝ ձեւ բերելով առանձնություն եւ հուզող շեշտեր:

Բավականին լայն է Սամվելի ստեղծագործական հետաքրքրությունների ծիրը. նա հավասարապես ստեղծագործում է նաեւ նատյուրմորտի եւ ժանրային նկարչության ոլորտներում: Ընդ որում, իր նախասիրած նյութից՝ ջրաներկից բացի վերջին շրջանում նա օգտագործում է նաեւ յուղաներկ: Դրանով ստեղծած նատյուրմորտների շարքը կոչվում է «Գորգեր»: Դրանց «հերոսները» հայկական գորգերն են, որոնք «ընդունելով» տարբեր ձեւեր ու ծալքեր՝ երեւան են հանում մերթ տղամարդու կիսադեմ, մերթ էլ խորհրդավոր որեւէ տեսարան: Տեսնելով այս նոր աշխատանքները, ուրախացա, որովհետեւ երկրաշարժից եւ դրա հետեւանքով տուն-արվեստանոցի հիմնահատակ կործանվելուց հետո Սամվելը երկար ժամանակ չէր կարողանում վրձին գործածել, առավել եւս երկրաշարժի սարսափազդու տեսարաններ նկարել: «Ես չեմ պատկերացնում մարդու, որ անձամբ տեսած լինի այս արհավիրքը եւ այժմ հանգիստ նստած երկրաշարժ նկարի», մի օր մեր զրույցում ասաց նա՝ հավանաբար նկատի ունենալով որոշ նկարիչների, ովքեր չարաշահում են այս թեման եւ դրա միջոցով գութ ու կարեկցանք, ցույց նաեւ այլ բաներ աղերսում: Միաժամանակ նա ինձ ցույց տվեց իր ղեկավարած Գյումրիի մանկական գեղարվեստի դպրոցի սաների աշխատանքները նույն թեմաներով, որոնք հոգեկան այնպիսի լիցք էին կրում իրենց մեջ, որ ավելին հավակնել ուղղակի հնարավոր չէ: Սամվելը շատ է մտածում այդ մանկական աշխատանքները հրատարակելու ուղղությամբ, որի համար անհրաժեշտ միջոցներ են պետք: Հոգեպես նա իրեն որոշ չափով հանգիստ է զգում, որովհետեւ երկրաշարժից հետո արեց ամեն հնարավորը խարխլված նկարչական դպրոցի շենքի մոտ տեղադրելով ժամանակավոր փայտաշեն տնակներ: Շատ ծրագրեր ունի նա իր ղեկավարած դպրոցը գեղարվեստի ուսումնարանի վերածելու հարցում: «Գործարանը հումքի աղբյուրի մոտ պետք է կառուցել», կատակով նկատում է նա:

Տարբեր են լինում նկարիչները. ոմանք դեռ ներկը չչորացած, իրենց կտավները փաթեթում են ցուցահանդես, մյուսներն էլ կատարելապաշտի իրենց բծախնդրությամբ միշտ հետաձգում են իրենց անհատական ցուցահանդեսի կազմակերպումը: Սամվելը պատկանում է վերջիններիս շարքին: Ճիշտ է, նա մասնակցել է հանրապետական եւ միջազգային բազմաթիվ ցուցահանդեսների Լեհաստանում, Բուլղարիայում, Շվեդիայում, Ճապոնիայում եւ այլուր, իսկ նրա նկարներն այսօր Հայաստանի պետական պատկերասրահում եւ այլ թանգարաններում ու մասնավոր հավաքածուներում են, բայց տակավին չի ստացվում բացել իր անհատականը՝ ասելով, թե «դեռ ժամանակը չէ»: Հավանաբար նա նկատի ունի նաեւ այն հեքիաթային գումարները, որոնք անհրաժեշտ են այս օրերին նման միջոցառումներ կազմակերպելու համար:

Վերջերս Գյումրիում էի, եղա նաեւ Սամվելենց բիբեղյա տնակում: Դրա մի կեսը, ուր չի հասնում թույլ վառվող վառարանի ջերմությունը, սառցակալել էր, իսկ մյուս կեսում իր բնակարանն էր եւ դրա անբաժան «անդամ» նկարակալը: Հոր կողքին նստած նկարում էր նաեւ որդին՝ Վահեն, որը եւս նկատելի հաջողություններ ունի իր ընտրած արդեն «մոդեռն» ուղղության մեջ: Թերի կլիներ Ս. Լաճիկյանի ստեղծագործական դիմանկարն առանց ասելու, որ նա նաեւ մեկ տասնյակից ավելի գրքային նկարազարդումների հեղինակ է՝ Դեֆո, Դիքենս, Փափազյան: Վերջերս ֆինն գրահրատարակիչների հրավերով եղավ Ֆինլանդիայում՝ ձեւավորելու հայկական ժողովրդական հեքիաթներ: Մի բաղձալի երազանք էլ ունի Սամվելը. նկարազարդել հայոց Այբբենարանը, որպեսզի մեծացող սերնդին նոր-նոր հաղորդակցվող հայ աշակերտը դասագրքից նաեւ ազգային վառ ու գունեղ պատկերներով:

ԳԱԳԻԿ ԵՐՎԱՆԴՅԱՆ

Հոբելյան

Սոլժենիցինին սպասում են

Լրացավ 75 տարին մի արվեստագետի, որի անվան հետ կապված է աշխարհի 1/6-ը կազմող պետության պատմության նոր արշալույսի սկիզբը: Նա առաջիններից մեկն էր հաստատ եւ աներկբա ասաց, որ այս երկրի ժողովուրդները տասնամյակներ շարունակ ապրել են կեղծիքի ու ստի մեջ: Սկզբում մենք չհավատացինք, ավելի ճիշտ վախեցանք հավատալ եւ միայն ծիչ-ծիչ ու աստիճանաբար համոզվեցինք, թե ինչքան ճիշտ էր նա: Անդրեյ Սախարովի հետ Ալեքսանդր Սոլժենիցինը եւս իրեն նվիրեց մեզ, փորձեց հավատացնել, թե որքան կարեւոր է արմատապես վերափոխել մեր բոլորիս կյանքը:

Նա անցավ դժոխքի բոլոր ոլորտներով՝ ճամբարներ, հետապնդումներ, հալածանքներ: Արդեն մոտ երկու տասնամյակ է, որ նա ապրում է օտարության մեջ եւ միայն վերջին տարիներին նրա գեղարվեստական ժառանգությունը դարձավ մեր սեփականությունը: Ռուսաստանում սպասում են նրան որպես ճշմարտության վերադարձի:

Լուրերի հոսք

Ժիրինովսկու մամուլի ասուլիսը

Վիեննայի օդանավակայանում դեկտեմբերի 22-ին տեղի ունեցավ Ռուսաստանի Լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար Վլադիմիր Ժիրինովսկու մամուլի ասուլիսը, որն Ավստրիա է ժամանել կարճաժամկետ մասնավոր այցով: Նա ասաց. «ՌԼԴԿ-ն չի փնտրում Եվրոպայի աջ ուժերի հետ շփումներ եւ հանդես է գալիս աշխարհամասի հանգիստ իրադրության եւ ոչ թե ծայրահեղ աջ կուսակցությունների դաշինքի օգտին: Մեր կուսակցությունն ունի գիտական, չափավոր պահպանողական ուղղվածություն. ոչ կոմունիզմ է, ոչ էլ ֆաշիզմ»: Նա նշեց, որ ինքը պատրաստ է «հանդիպում ունենալ ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ Ռուսաստանում կատարելիք նրա այցի ժամանակ, եթե նա դա ցանկանա»: Ժիրինովսկին հայտնեց, որ եթե մի քանի տարի հետո ՌԼԴԿ-ն դառնա կառավարող կուսակցություն, արեւմտյան գործարարները դժվարություն չեն ունենա Ռուսաստանի հետ տնտեսական կապերի զարգացման առումով: Ժիրինովսկու կարծիքով, բազմաթիվ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններ, առաջին հերթին Ղազախստանը, Հայաստանը, Ադրբեջանը պատրաստ են միանալ Ռուսաստանին: «Սակայն մենք դա չենք ուզում, քանի որ մեր եւ այդ հանրապետությունների միջեւ մեծ տարբերություններ կան քաղաքակրթության, տնտեսության, մշակույթի տեսակետից: Մեր կուսակցության ծրագիրը չի նախատեսում նախկին խորհրդային հանրապետությունների միացում Ռուսաստանին», ընդգծեց նա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ ՏԱՍ

Ուկրաինայի տնտեսության ապամենաշնորհման ծրագիր

Ուկրաինայի ԳԽ պատգամավորները քննարկեցին տնտեսության ապամենաշնորհման եւ 1994-95 թթ. մրցակցության զարգացման պետական ծրագրի նախագիծը: Այն ուղղված է մրցութային միջավայրի ստեղծմանն ու զարգացմանը, որը կապահովեր հանրային պաշարների արդյունավետ օգտագործումը, ձեռնարկատերերի ազատորեն շուկա դուրս գալը, լայն տեսականու, լավագույն որակի եւ համեմատաբար էժան ապրանքներ ընտրելու սպառողների ազատությունը: Նախատեսվում է ապամենաշնորհումն անցկացնել երկու փուլով. առաջին փուլում իրականացվում են մենաշնորհային տիպի պետական կառույցների քանակի կրճատման միջոցառումներ: Միաժամանակ մշակվում են անհրաժեշտ նորմատիվային եւ ինվեստիցիոն բազաներ, որոնց հիման վրա մշտապես կատարելագործվում է տնտեսության ապամենաշնորհման եւ հակամենաշնորհային կարգավորման եւ հակամենաշնորհային օրենսդրության ամբողջական համակարգ: Երկրորդ փուլն սկսվում է տնտեսության կայունացումից հետո, երբ առավել զարգանում է շուկայական ենթակառուցվածքը, բազմանում են մանր ու միջակ ձեռնարկությունները, ավելանում է օտարերկրյա ձեռնարկատերերի թիվը: Այդ փուլում ապամենաշնորհման եւ մրցակցության զարգացման ոլորտի մեջ են մտնում տնտեսության այնպիսի հատվածներ, որոնցից է ֆինանսաբանկային հատվածը, իրականացվում են բանկային նոր կառույցների ստեղծման եւ գործողների ապամենաշնորհման միջոցառումներ: Նստաշրջանը փաստորեն առանց քննարկման ընդունեց առաջարկված պետական ծրագիրը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍ

Լեոնիդ Կրավչուկի հայտարարությունը

Ռոյթեր գործակալությունը Կիեւից հաղորդում է. Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը հայտարարեց, թե Ռուսաստանը եւ ԱՄՆ-ը համաձայնել են Կիեւի հետ ստորագրել պայմանագիր, որը կապահովի Ուկրաինայի տարածքում գտնվող միջուկային զենքի [illegible]ը: «Մենք արդեն Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի հետ համաձայնության ենք եկել փոխհատուցման, երաշխիքների, տեխնիկական եւ գիտական օգնության եռակողմ համաձայնագրի ստորագրման շուրջ: Ըստ այդ համաձայնագրի, կողմերից ոչ մեկի դիրքերը չեն ոտնահարվի, համաձայնագիրը հիմնված կլինի միջազգային ընկերակցության ընդունած սկզբունքների վրա», ասաց Ուկրաինայի նախագահը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ ՏԱՍ

Երեւան

Նոր ներկայացում թատրոնում

Երեւանի Պատանի հանդիսատեսի պետական թատրոնը վերջերս հանդիսատեսի ուշադրությանն էր ներկայացրել «Արքայազնը եւ աղքատը» նոր բեմադրությունը՝ ըստ Մարկ Տվենի համանուն վիպակի: Վերջինիս հերոսները վերակենդանացան թատրոնի բեմում: Նրանք երգում են եւ պարում, ապրում են լիարժեք կյանքով՝ իրենց հայցերով վարակելով հանդիսատեսին: Ներկայացման մեջ մասնակցում են ինչպես երիտասարդ դերասաններ, որոնք նոր են ավարտել գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտը եւ դերակատարներ, ովքեր արդեն երկար տարիներ աշխատում են այս թատրոնում՝ նվիրելով իրենց ստեղծագործական կյանքն անմնացորդաբար եւ շնորհակալ հանդիսատեսին երեխաներին: Դեկորների որը փոքրիկ հանդիսատեսի համակրանքը գրավեցին գլխավոր հերոսներին մարմնավորող դերասանները: Թոմ Քենթի աշխույժ եւ չարաճճի կերպարը ստեղծեց շնորհալի երիտասարդ դերասանուհի Սուսաննա Բաղդասարյանը, իսկ արքայազնի փայլուն խաղաց Զառուհի Ներսիսյանը:

Հանդիսատեսը մեծ հետաքրքրությամբ էր հետեւում նրանց արկածներին: Ներկայացման երաժշտությունը գրել է Երվանդ Երզնկյանը: Վառ զգեստների եւ գունեղ դեկորների հեղինակն է նկարիչ Գրիգոր Սահակյանը:

Այդ գեղեցիկ եւ դինամիկ ներկայացման բեմադրիչն է Արսեն Վարդանյանը: Նրա անունը լավ ծանոթ է այս թատրոնի երկրպագուներին: Ավարտելով Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի ռեժիսորական բաժինը (փորձառու մանկավարժ Զավեն Տաշինցյանի դասարանը), երիտասարդ բեմադրիչն իր ստեղծագործական կյանքը կապել է այս թատրոնի հետ: 25 տարվա աշխատանքի արդյունքն է 23 բեմադրություն տարբեր հեղինակների հեքիաթների հիման վրա: Այժմ թատրոնի խաղացանկում են նույն բեմադրիչի 4 ներկայացումներ: Եվ ահա նոր բեմադրություն, որը գրավեց հանդիսատեսի ուշադրությունը եւ անկասկած իր արժանի տեղը կգտնի թատրոնի խաղացանկում:

ՆԱՏԱԼՅԱ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Նոր ֆիլմ

Հայաստանի մասին Ատոմ Եգոյանի առաջին ֆիլմը

Նյու Յորքի կինոփառատոնում ցուցադրվեց Ատոմ Եգոյանի «Օրացույց» ֆիլմը, որը գլխավորապես նկարահանվել է Հայաստանում:

Ընդամենը 9 տարում 33-ամյա Եգոյանը հասցրել է ամենալավ մրցանակների արժանացած լիամետրաժ ֆիլմերի հեղինակային շարան, որոնցից երեքն արդեն ներկայացվել են Նյու Յորքի ամենամյա կինոփառատոնում: «Օրացույցը», որը նկարահանվել է 16 մմ-անոց կինոխցիկով եւ 6 ամսում, արմատական շրջադարձ է նրա ոճում: Ֆիլմը գրեթե զուրկ է երկխոսություններից: Այն ստեղծվել է 1990 թ. Մոսկվայի կինոփառատոնում Եգոյանին շնորհված դրամական մրցանակի միջոցներով: Մրցանակի սահմանման պայմանն էր, որ 1 մլն ռուբլու պարգեւը պետք է մի այլ ստեղծագործության մեջ ներդրվի 1 տարվա ընթացքում, իսկ արտադրության շահույթի կեսը ԽՍՀՄ-ում: Եգոյանը նկարահանման համար Հայաստանն ընտրեց: Հայաստանյան ֆինանսական խոր ճգնաժամի պայմաններում 1 մլն ռուբլին այն ժամանակ համարժեք էր 4000 դոլարի: Կինոբեմադրիչն ստիպված էր դրամական միջոցներ հայթայթել այլ աղբյուրներից:

Ֆիլմում նկարահանվել են Արսինե Խանջյանը, Աշոտ Ադամյանը եւ ինքը Ատոմ Եգոյանը:

Armenian Mirror Spectator

digitised by A.R.A.R.@

ԱՄՆ ամենամեծ աշխատավորական ձեռնարկությունը

«Յու էյ էլ կորպորեյշն» ընկերության տնօրենների խորհուրդը չորեքշաբթի օրը համաձայնություն տվեց իրեն պատկանող «Յունայթեդ էյրլայնզ» օդագնացային ձեռնարկության արհմիության առաջարկին, վերջինիս բաժնետոմսերի հսկիչ ծրարի գնման մասին։ Դրա հետեւանքով «Յունայթեդ էյրլայնզը» դառնում է ԱՄՆ ամենամեծ ձեռնարկությունը, որին տիրում են աշխատավորները՝ 60 հազար ԱՄՆ-ում եւ 23 հազար արտասահմանում։ Բանվորներն ու ծառայողները այժմ տիրում են բաժնետոմսերի 53-63 տոկոսին, կախված ձեռնարկության ֆինանսական վիճակից։ Դրա փոխարեն մոտակա 6 տարվա ընթացքում նրանք կամավոր կսահմանափակեն իրենց աշխատավարձը եւ մի շարք արտոնությունների ծախսերը։ 5,15 մլրդ. դոլար արժեցող այս գործարքը մեկնաբանելիս, ամերիկյան օդաչուների ասոցիացիան ընդգծեց, որ ինքը «չափազանց գոհ է ընկերության տնօրենների խորհրդի որոշումից»։ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Ռուսաստանի ապրանքարդյունաբերողները հավաքվել են Կրասնոյարսկում

Ռուսաստանի ավելի քան 30 շրջաններ իրենց ներկայացուցիչներն են ուղարկել ապրանքարդյունաբերողների երկրորդ համագումարին, որը երեկ բացվեց Կրասնոյարսկում։ Հավաքի օրակարգի գլխավոր խնդիրն էր միության հիմնական ուղղությունների եւ սկզբունքների մշակումը երկրում արմատական տնտեսական բարեփոխման ժամանակ։ Պատգամավորները նաեւ բանավեճեր կանցկացնեն իշխանության տեղական մարմինների հետ համագործակցության եւ ժամանակակից պայմաններում կազմակերպման վերաբերյալ։ Համագումարի աշխատանքները կտեւեն երկու օր։
ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

Հանցագործ խմբերը տիրում են հազարավոր ռուսաստանյան ձեռնարկությունների

«Համաձայն մեր տեղեկությունների, Ռուսաստանում գործում է 40 հազ. ձեռնարկություն, որոնք ստեղծվել են հանցագործ խմբերի կողմից, կամ նրանց հսկողության տակ են», հայտնեց Ռուսաստանի ՆԳՆ առաջին տեղակալ, միլիցիայի գեներալ գնդապետ Միխայիլ Եգորովը։ Նա նշեց, որ զենքի ապօրինի տարածման հետ գլխավոր խնդիրներից է «կեղտոտ» փողերի մաքրումը, որ ստացվել է հանցագործ բիզնեսից, ինչպես նաեւ կեղծ փաստաթղթերի (ավիզո, կտրոն եւ այլն) ներդրումը «օդային» փողերի ստացման նպատակով։ Այժմ Ռուսաստանում նյութական արժեքներով չապահովված այսպիսի մոտ մեկ տրիլիոնի չափ փող կա։ Վարվում է 2200 քրեական գործ, կապված փողերի «լվացման» եւ նրանց անօրինական ստացման հետ։ Այդ խնդրով որպես շատ կետեր գեներալը նշեց Մոսկվան, Սանկտ Պետերբուրգը, Պրիմորիեն, Եկատերինբուրգը, Սարատովը եւ Դաղստանը։ Փոխնախարարի խոսքերով, ՌԴ ՆԳՆ մարմինները պատրաստ են վճարովի հիմունքներով պաշտպանության տակ վերցնել բանկերը, ձեռնարկությունները եւ առանձին անձանց։ Միլիցիան կարող է կոմերսանտների եւ բանկերի տագնապի ազդանշաններով գործել հատուկ ռոտաների ընթացքում։ «Անհրաժեշտ է, որ նրանք հասկանան, որ իրենց վրա ճնշման դեպքում անհրաժեշտ է միանգամից դիմել իրավապահ մարմիններին, այլ ոչ թե լռել, այնժամ միլիցիան կարող է օգնել», ընդգծեց գեներալը։ Եգորովը նաեւ նշեց, որ կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի օրինագիծը պատրաստ կլինի հաջորդ տարվա փետրվարին, իսկ հունվարի 1-ից Մոսկվայում իր աշխատանքը կսկսի կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի բյուրոն, որտեղ կմասնակցեն նաեւ ԱՊՀ երկրների իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչները։ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԿՄԱՍՆԱԿՑԻ՞ ԱՐԴՅՈՔ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅԱՆԸ

1996 թ. Անգլիայում կայանալիք ֆուտբոլի Եվրոպայի հերթական առաջնության վիճակահանությունը գալիք տարվա հունվարի 22-ին անցկացվելու է Մանչեսթր քաղաքում։ ՈՒԵՖԱ-ի 1992-94 թթ. պաշտոնական խաղերի արդյունքներով հրապարակվել է եվրոպական երկրների հավաքականների ցանկը։ Առաջին 10 տեղում գտնվող թիմերն արհեստական վիճակահանության շնորհիվ Եվրոպայի 1996 թ. առաջնության առաջին փուլում միմյանց հետ չեն հանդիպի, որպեսզի հեշտությամբ կարողանան հաջորդ փուլ անցնել։ Այդ ցուցակը գլխավորում է աշխարհի չեմպիոն Գերմանիայի հավաքականը։ Ցանկում ընդգրկված են միայն այն 36 երկրները, որոնք մասնակցել են 1992 թ. Եվրոպայի առաջնության եւ 1994 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական խաղերին։ Բայց կան նաեւ ՈՒԵՖԱ-ին նոր անդամագրված երկրներ, որոնց հավաքականները դեռ չեն հասցրել անցկացնել որեւէ պաշտոնական խաղ։ Դրանց թվում են Մոլդովան, Ուկրաինան, Հայաստանը, Լիխտենշտեյնը, Վրաստանը, Սլովենիան, Խորվաթիան, Չեխիան, Սլովակիան, Բելառուսը, Ադրբեջանը։ ՈՒԵՖԱ-ն մտադիր է այս երկրների ակումբային թիմերի եվրոպական մրցաշարերում ունեցած ելույթների արդյունքներով լրացնել ցանկը, որպեսզի վիճակահանության ժամանակ ընտրական խմբերը համարժեք կազմեր ունենան։ Քանի որ ՈՒԵՖԱ-ն վերջերս զգալիորեն ընդլայնել է իր շարքերը, եւ նրա անդամ երկրների թիվն այժմ հասել է 50-ի, ապա մտադիր է 10 ընտրական խումբ կազմել, յուրաքանչյուրում ընդգրկելով 5-ական հավաքական։ Խմբերում առաջին տեղ գրաված 10 թիմերը եզրափակիչ փուլի ուղեգիր կստանան։ Նման բախտի կարժանանան նաեւ խմբերում 2-րդ տեղ գրաված 10 թիմերից լավագույն արդյունք ցույց տված 5 հավաքականները։ 15 ընտրանիներին եզրափակիչում կմիանա նաեւ 1996 թ. Եվրոպայի առաջնության կազմակերպիչ երկրի՝ Անգլիայի հավաքականը։ Բայց դա դեռ նախագիծ է, եւ մինչեւ հունվարի 22-ը ՈՒԵՖԱ-ն պետք է լուծի մի շարք խնդիրներ, ինչպես Հարավսլավիայի, որը ռազմագրկված է կամ նորանկախ պետությունների, այդ թվում եւ Հայաստանի, մասնակցության հարցերն են։

Ահա 1992-94 թթ. պաշտոնական խաղերում ցույց տված արդյունքներով ՈՒԵՖԱ-ի ցուցակը.

	Մ	Խ	Գ
1. Գերմանիա	10	6	1,666
2. Ֆրանսիա	29	18	1,611
3. Ռուսաստան(ԽՍՀՄ)	25	16	1,562
4. Հոլանդիա	28	18	1,555
5. Դանիա	31	20	1,550
6. Շվեդիա	15	10	1,500
7. Իսպանիա	26	18	1,444
8. Իռլանդիա	26	18	1,444
9. Նորվեգիա	25	18	1,388
10. Ռումինիա	25	18	1,388
11. Շվեյցարիա	25	18	1,388
12. Պորտուգալիա	25	18	1,388
13. Հունաստան	22	16	1,375
14. Իտալիա	25	19	1,315
15. Ուելս	21	16	1,312
16. Բուլղարիա	23	18	1,277
17. Չեխո-Սլովակիա	23	18	1,277
18. Բելգիա	20	16	1,250
19. Շոտլանդիա	22	18	1,222
20. Հս. Իռլանդիա	20	20	1
21. Լեհաստան	15	16	0,937
22. Հունգարիա	13	16	0,812
23. Իսլանդիա	12	16	0,750
24. Ավստրիա	11	18	0,611
25. Ֆինլանդիա	11	18	0,611
26. Լիտվա	7	12	0,583
27. Իսրայել	5	10	0,500
28. Թուրքիա	7	16	0,437
29. Լատվիա	5	12	0,416
30. Ալբանիա	6	19	0,315
31. Կիպրոս	5	18	0,277
32. Մալթա	5	18	0,277
33. Ֆարերյան կղզ.	3	18	0,166
34. Էստոնիա	1	10	0,100
35. Լյուքսեմբուրգ	1	14	0,071
36. Սան Մարինո	1	18	0,055

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Անահիտ Հակոբյանը նոր դերում

Մեր թղթակից ԱՀԱՐՈՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ հաղորդում է Փարիզից

Բասկետբոլի կանանց Ֆրանսիայի առաջնություն
15-րդ մրցափուլ

«Էքս»-«Բուրժ»	73-75
«Ստրասբուրգ»-«Սերեն»	79-61
«Նիս»-«Մոնֆերան»	96-66
«Ռուան»-«Տարբ»	56-50
«Վալանսիեն»-«Քլերմոն»	80-78
«Շալլ»-«Միրանդ»	70-53

Հերթական մրցափուլում 2 առաջատարները՝ «Տարբն» ու «Միրանդը» արտագնա խաղերում զիջեցին մրցակիցներին եւ պայքարն առաջատարների միջեւ նոր ուժով բորբոքվեց։

Վերջին հանդիպումներում իր բարձր արդյունավետությամբ աչքի է ընկնում նախկին ԽՍՀՄ հավաքականի եւ Նովոսիբիրսկի «Դինամոյի» կենտրոնական Ելենա Խուդաշովան (195 սմ), որը հիմա հանդես է գալիս Ֆրանսիայի կանանց ամենահարուստ թիմերից մեկում՝ «Բուրժում»։ Այս թիմի մարզիչն է նախկին ԽՍՀՄ անվանի մասնագետներից մեկը՝ Վադիմ Կապրանովը։ Վերջինիս գլխավորությամբ նախորդ առաջնությունում «Շալլը» դարձավ Ֆրանսիայի չեմպիոն։ Այս թիմում էր խաղում նաեւ Խուդաշովան, որը միջինը մեկ խաղում վաստակած միավորներով լավագույնն էր (23,4)։ Խուդաշովան 15-րդ մրցափուլի խաղում վաստակեց 36, իսկ վերջին 3 հանդիպումներում 94 միավոր։

Շարունակում է արդյունավետ խաղ ցուցադրել նաեւ Երեւանի «Հասփիր» նախկին առաջատարներից մեկը Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը, որը «Ստրասբուրգի» հետ վերջին մրցափուլի խաղում վաստակեց 25 միավոր։ Սակայն դա չի փրկում «Սերեն-Լունակին», որն իրար հետեւից պարտություններ է կրում եւ եզրափակում է մրցաշարային աղյուսակը։ Փոքրիկ քաղաքը ներկայացնող այդ թիմի համար շատ դժվար է մրցակցել լավ համալրված, հարուստ եւ ավանդույթներ ունեցող թիմերի հետ։

«Ստրասբուրգի» հետ խաղում էլ «Սերենն» ի վիճակի չէր հավասար պայքար մղել մրցակցի հետ։ Անահիտ Հակոբյանը թիմի մարզիչ Ժան-Պոլ Պոլյոնայի առաջարկով ստիպված կատարում էր իր համար անսովոր՝ խաղը կազմակերպողի պարտականությունը եւ պատահական չէ, որ վաստակեց ընդամենը 3 միավոր։ Բայց փոխարենը հայ բասկետբոլիստուհին լավ տպավորություն թողեց նոր դերում։ Լյուբով Ալեքսանդրովան նորից արժանացավ բարձր գնահատականի։

Ավելորդ չէ նշել, որ 1-ին շրջանում «Սերեն-Լունակը» շնորհիվ հայաստանցի 2 բասկետբոլիստուհիների խանդավառ խաղի հաղթել էր «Ստրասբուրգին» (89-72), որը, ցավոք, շարունակում է մնալ միակը։

Առաջնության ռմբարկուները.

1. Ստիվենս («Տարբ»)	384(15)	25,6
2. Խուդաշովա («Բուրժ»)	325(15)	21,7
3. Սանսանիեյո («Էքս»)	322(14)	23
4. Նեձովա («Մոնֆեր.»)	322(15)	21,5
5. Քրոուֆորդ («Նիս»)	285(15)	19
6. Ալեքսանդրովա («Սերեն»)	275(14)	19,6

Անահիտ Հակոբյանը նախանցեց 17-րդ տեղ՝ 15 խաղ 214 միավոր, (14,27՝ մեկ խաղում)։

Առաջնության աղյուսակը 15 մրցափուլից հետո

	Մ	Խ	Հ	Պ
1. Տարբ	26	15	11	4
2. Վալանսիեն	26	15	11	4
3. Միրանդ	26	15	11	4
4. Բուրժ	25	15	10	5
5. Էքս	25	15	10	5
6. Շալլ	25	15	10	5
7. Քլերմոն	23	15	8	7
8. Ռուան	22	15	7	8
9. Նիս	21	15	6	9
10. Ստրասբուրգ	18	15	3	12
11. Մոնֆերան	17	15	2	13
12. Սերեն	16	15	1	14

Աշխարհի գավաթ-94

Ներկայացնում ենք մասնակիցներին

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ

Տարածությունը 132 000 քառ կմ
Բնակչությունը 10 100 000
Մայրաքաղաքը Աթենք
Ֆեդերացիան հիմնադրվել է 1926 թ.
Միջազգային ֆեդերացիայի անդամ է 1927 թ.
Ֆուտբոլով զբաղվում է 402 500 մարդ
Ակումբների թիվը 3 678

Աշխարհի առաջնությանը մասնակցում է առաջին անգամ։

Աշխարհի 15-րդ առաջնության ընտրական փուլում ընդգրկված էր եվրոպական 5-րդ խմբում, որտեղ մրցակիցներն էին Ռուսաստանի, Հունգարիայի, Իսլանդիայի եւ Լյուքսեմբուրգի հավաքականները։

Արձանագրել է հետեւյալ արդյունքները։

Հունաստան-Իսլանդիա	1-0, 1-0
Հունաստան-Հունգարիա	0-0, 1-0
Հունաստան-Լյուքսեմբուրգ	2-0, 3-1
Հունաստան-Ռուսաստան	1-1, 1-0

Եվրոպական 5-րդ ընտրական խմբի ամփոփիչ աղյուսակը

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Հունաստան	14	8	6	2	0	10-2
2. Ռուսաստան	12	8	5	2	1	15-4
3. Իսլանդիա	8	8	3	2	3	7-6
4. Հունգարիա	5	8	2	1	5	6-11
5. Լյուքսեմբուրգ	1	8	0	1	7	2-17

Հավաքականի ավագ մարզիչ
Ալկետաս Պանագուլիաս

Հավաքականի կազմը.

դարպասապահներ
Մինու, Հանիոտակիս

պաշտպաններ
Ապոստոլակիս, Կալիցակիս, Կարատաիդիս, Կոլիտսիդակիս, Մանոլաս

կիսապաշտպաններ
Անտոնիու, Կարապիալիս, Մարանգոս, Միտրոպուլոս, Նիոպլիաս

հարձակվողներ
Ցալուխիդիս, Ցիանտակիս, Ֆրանցեսկոս, Դիմիտրիադիս, Մախլաս, Սարավակոս

Վիճակագրություն

Ֆուտբոլի Հայաստանի առաջնությանը մասնակցել են

10. «ԿԱՆԱԶ» ԵՐԵՎԱՆ 35 (37)

Գլխավոր մարզիչ
ԱՇՈՏ ՕՀԱՆՅԱՆ

Դարպասապահներ
Վահան Շմավոնյան 26 (-61), Վահե Սկրտչյան 7(-14)

Պաշտպաններ
Ռազմիկ Հայրապետյան 23(1), Նորայր Դարբինյան 17(1), Բագրատ Սեւրոյան 14, Արթուր Վարդանյան 14(3), Կարեն Պահլավանյան 13, Ռուբեն Սարգսյան 10, Արսեն Նարգուզյան 9, Անդրանիկ Հովհաննիսյան 4, Ռաֆայել Գալստյան 3, Արսեն Նազարյան 1

Կիսապաշտպաններ
Ստեփան Ղազարյան 15(1), Վաչե Ստեփանյան 15(1), Սամվել Սարգսյան 12(1), Արսեն Հովակիմյան 12, Վահան Թովմասյան 9(1), Արմեն Հարությունյան 9(2), Գեղամ Վարդանյան 6, Հայկ Առաքելյան 5, Մալխաս Բաղդասարյան 5, Արման Գասպարյան 5, Տիգրան Սմբատյան 4, Արսեն Առաքելյան 2

Հարձակվողներ
Ռոբերտ Հարությունյան (Ա) 27(1), Ասատուր Մխիթարյան 15(1), Գեւորգ Կարապետյան 14(4), Արթուր Զիգարչյան 14(6), Կարեն Հովհաննիսյան 14(1), Հրաչյա Ավետիսյան 13(4), Սարգիս Հովհաննիսյան 11(5), Էդուարդ Միկայելյան 5(3), Մհեր Միքայելյան 4, Արմեն Քոչարյան 2, Տիգրան Շուշանյան 1

11. «ԿՈՏԱՅՔ» ԱԲՈՎՅԱՆ 26 (54)

Գլխավոր մարզիչ
ՆԱԶԱՐ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Դարպասապահներ
Էդուարդ Երիցյան 14(-28), Սպարտակ Սուքիասյան 7(-16), Արմեն Հովհաննիսյան 7(-28), Բագրատ Ստեփանյան 1(-1)

Պաշտպաններ
Ալբերտ Աֆյան 28, Սարգիս Խաչատրյան (Ա) 23(3), Էրիկ Հայրապետյան 23(2), Էդիկ Սարգսյան 20, Գագիկ Սիմոնյան 14(1), Հովհաննես Կիրակոսյան 5, Բագրատ Պետրոսյան 4

Կիսապաշտպաններ
Լեւոն Սարգսյան 26(1), Տիգրան Առաքելյան 23(2), Անդրանիկ Ջանազանյան 16(2), Թովմաս Թովմասյան 15(2), Արմեն Սարգսյան 11, Արտյոմ Պողոսյան 10, Վարուժան Խաչատրյան 9(4), Մարտին Սարգսյան 8, Տաթեւ Կարապետյան 6(1), Արմեն Աղաջանյան 2(1)

Հարձակվողներ
Տիգրան Պետրոսյան 28(8), Արմեն Բեգլարյան 22(7), Սամվել Առաքելյան 17(5), Հենրիկ Բերբերյան 14(13), Կարեն Մարկոսյան 6(2)

12. «ԻՄՊՈՒԼՍ» ԴԻԼԻՋԱՆ 27(42)

Գլխավոր մարզիչ
ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ

Դարպասապահներ
Հայկ Կիրակոսյան 15(-49), Հրաչիկ Հարությունյան 11(-21), Սամվել Մանուկյան 6(-16)

Պաշտպաններ
Սերգեյ Հայրապետյան (Ա) 27(12), Արտուշ Մովսիսյան 13, Արմեն Փիրումյան 13, Կարեն Հովսեփյան 12, Կամո Խաչատրյան 11, Հակոբ Հակոբյան 10, Էլմիր Ղամբարյան 9, Սամվել Պերճյան 8, Արշակ Մարտիրոսյան 7, Համբարձում Իսրայելյան 7, Էրիկ Լիխտանսկիս 4, Արմեն Ալեքսանյան 2

Կիսապաշտպաններ
Գեղամ Եղիազարյան 24(9), Հայկազ Վիրաբյան 24, Արմեն Գեւորգյան 21(1), Գեղամ Մնացականյան 19(2), Սամվել Ավագյան 12(3), Արսեն Աղաջանյան 8, Արթուր Մնացականյան 7(1), Վարդան Մանուկյան 1

Հարձակվողներ
Ստեփան Մանուկյան 23(4), Կամո Մանուկյան 23(4), Կարեն Ղազարյան 9, Ռաֆայել Հակոբյան 6(6)

Պատրաստեցին
ՍԱՄՎԵԼ ԶԱՀԱՆԳԻՐՅԱՆԸ
եւ ԳԱԳԻԿ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆԸ

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ & Կ°

Ընդունվում են ավանդներ հետեւյալ պայմաններով.
1 տարով 320 %
8 ամսով 180 %
4 ամսով 80 %

Բարձր տոկոսներ եւ հուսալիություն:

Մեր հասցեն՝ Մարշալ Բաղրամյան պող., 17 տուն: Հեռ. 56-35-99

«ԱՐՄԵՆԻԱ»

Ազգային բաժնետիրական գործարարական բանկ

ՏԱՐԱԴՐԱՄԻ ՓՈԽԱՆԱԿՄԱՆ ԿԵՏԵՐ հետեւյալ հասցեներով

Վարդանանց փող. 13 (Կինոյի տան մոտ) հեռ. 57.04.47
«Անի» հյուրանոց, 328 սենյակ, հեռ. 56.32.36, 59.43.28

«Ս. ՏԱԹԵՎԻԿ» ինվեստիցիոն ընկերություն
"S. TATEVIK" Investment company

Երեւան, «Էրեբունի-1» հյուրանոց 316, 319 հեռ. (8852) 582078
Hotel "Erebuni-1", rooms 316,319, Yerevan, Armenia, tel. (8852) 582076

Մենք շնորհավորում ենք մեր ներկա եւ ապագա ավանդատուների ԱՄԱՆՈՐԸ եւ առաջարկում Ձեզ ամանորյա հիանալի անակնկալ:

Ամանորի նախաշեմին Դուք կարող եք դառնալ **ՄԻԼԻՈՆԱՏԵՐ**.

■ Ավանդատուներից ամենահաջողակին ամենամյա ամանորյա **ԳԵՐՊԱՐԳԵՎ ՄԻԼԻՈՆ ռուբլի**: **1000000**

■ «Համաստեղության նշանի ներքո» 1994թ. օրացույցի գնորդներից ամենահաջողակին նույնպես **ԳԵՐՊԱՐԳԵՎ ՄԻԼԻՈՆ ռուբլի**:

Խաղարկությունները եւ օրացույցի գաղտնիքները դեկտեմբերի 30-ին:

SIGELLA

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՁՄԵՌ-93-94 ԼԱՅՆԱԾԱՎԱԼ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ուշադրություն

«ՍԻԳԵԼԼԱ» ընկերությունը շնորհակալություն է բոլոր իր բաժանորդներին, որ «ՍԱԲԼԻՍ» փաստաթղթերը հաջողել են երեւան եւ բաշխվել սպառողներին: Դեկտեմբերի 22-ից մինչեւ 28-ը կազմակերպված է փաստաթղթերի ցուցադրման նոր փուլում, որտեղ բոլոր ցանկացողները կարող են ձեռք բերել փաստաթղթեր, ինչպես նաեւ ստանալ անհրաժեշտ կոնսուլտացիա, բուղակող գործարարի ներկայացուցչի կողմից

Հիշե՛ք, որ ձյուբ կրկնակի է մնարում:
Շտապե՛ք, Ձեր տրամադրության տակ է միայն 6 օր:

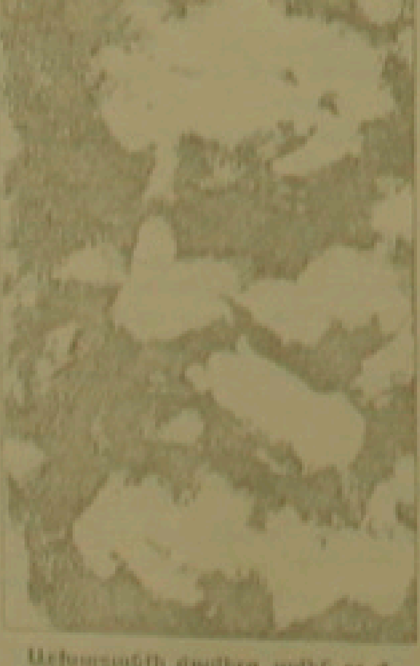

Աշխատանքի ժամերը ամեն օր ժ 10.00-16.00 առանց ընդմիջման
Մեր հասցեն
Պուշկինի փ. 3ա (Ժուռնալիստների տուն) Հեռ. 56-47-57

ՎԻԿՏՈՐԻԱ V ԿՈՆՑԵՌՆ

հեռ. 524960, 583996

Կազմակերպությունն առաջարկում է.

* Արհեստական կաշի
* Ասֆալտապատ СЦМ (կոշիկի արտադրության համար)
* ԳԱԶ-24 ավտոմեքենայի կարբյուրատորներ
* Էլեկտրալարեր 100 Վտ
* ՎԱԶ-2106 ավտոմեքենայի ակոսողներ
* Ճապոնական տեսամագնիտաֆոն «SHARP» (մուլտիսիստեմ)
* Ճապոնական հեռուստացույց «SHIVAKI», անկյունագիծը 51 սմ
* Երաժշտական կենտրոն «SONI»
* Ճաշասենյակի «Ռեժանս» ռումինական կահույք
* Խանութի չեխական կահույք
* Նախարարի գերմանական կահույք
* Նախարարի «MISTER X» լեհական փափուկ կահույք
* Կոնյակ «Ընտիր», «Տոնական», «Նաիրի» սերտիֆիկատով
* Սիգարեթներ BT եւ Родопи
* Սագուք

NICA
INVESTMENT COMPANY

«ՆԻԿԱ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՇՆՈՐՀԱՎՈՐՈՒՄ Է ՁԵՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԵՎ ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴԸ

ԵՎ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԻՐ ԱՎԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐԻՆ ՍՆՆԴԱՄԹԵՐՔ ՁԵՌՔ ԲԵՐԵԼՈՒ:

Վաճառքը կատարվելու է մինչեւ դեկտեմբերի 28-ը:

Խանութի հասցեն՝ Տերյան 59 (Ակումբային հարկ)

NORINVEST
Investment Financial Company

14 Abovian Str. Republic of Armenia

Հարգելի հաճախորդներ

NORINVEST

Ինվեստիցիոն-ֆինանսային Ընկերությունը

առաջարկում է իր փոխատուներին նոր նախագծեր ԱՐՏՈՆՅԱԼ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.
- ռեինվեստիցիաներ հայկական դրամը վերահաշվարկելով ամերիկյան դոլարի կենտրոնական բանկի կուրսով
- ինվեստիցիաներ հայկական դրամը վերահաշվարկելով ամերիկյան դոլարի շուկայականից զգալիորեն ցածր կուրսով

Դուք նաեւ կարող եք մասնակից դառնալ
- հայկական դրամով կարճաժամկետ ինվեստիցիոն նախագծերի (արտոնյալ հավելավճարով)
- ինվեստիցիոն տարադրամային նախագծերի

Ձեզ սպասում են նաեւ ԸՆԾԱՅՈՒՄՆԵՐ (հայկական դրամով եւ տարադրամով) NORINVEST-ի ամենամյա խաղարկությունում

Ինչպես միշտ մանրամասնությունների Դուք կարող եք ծանոթանալ Աբովյան 14, 100 սենյակ հասցեով: Հեռախոս 561931

ՄԱԿ-ի ԿՈՂՄԻՑ

ՄԱԿ-ը ընդունեց երեխաների իրավունքները պաշտպանող բանաձեւեր

ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովը երկուշաբթի օրը կայացած լիագումար նիստում առաջին անգամ ընդունեց 2 բանաձեւ, որոնք վերաբերում են աշխարհի երեխաների իրավունքների պաշտպանությանը: Ընդհանուր համաձայնությամբ ընդունված «Երեխաների առեւտրի, մարմնավաճառության եւ մանուկների պոռնկագրության կանխման միջազգային արդյունավետ միջոցների ձեռնարկման անհրաժեշտությունը» բանաձեւում «խոր մտահոգություն է արտահայտված պոռնկության, սեռական յուրացումների եւ այլ գործողությունների մեջ երեխաների օգտագործման շարունակման առնչությամբ, որոնք կարող են նաեւ համախ ներկայացնել մանկական աշխատանքի յուրացումներ»: Դարձյալ առանց քվեարկության ընդունված «Զինված հակամարտությունների առնչվող երեխաների պաշտպանությունը» բանաձեւում նշվում է, որ «Ժնեւի 1949 թ. միջազգային դրանց առնչվող 1977 թ. լրացուցիչ արձանագրությունները երեխաների համար ապահովում են հատուկ պաշտպանություն եւ վերաբերմունք»: Լուրջ մտահոգություն արտահայտելով զինված հակամարտությունների հետեւանքով աշխարհի շատ երկրներում երեխաների ողբերգական վիճակի առնչությամբ, Ընդհանուր ժողովը ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին խնդրեց «փորձագետ նշանակել ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների կենտրոնի եւ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի հետ համատեղ այդ հարցի համապարփակ հետազոտություն անցկացնելու համար»: Ընդհանուր ժողովը ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին խնդրեց այդ հետազոտության ընթացքի մասին զեկուցագիր ներկայացնել իր 49-րդ նստաշրջանում: Ընդհանուր ժողովը որոշում ընդունեց նաեւ մարդու իրավունքները պաշտպանող հանձնաժողով ստեղծելու մասին, հարց, որ 1950 թ.-ից ի վեր դրվում էր օրակարգում, սակայն գլխավորապես Խ. Միության եւ արեւմտյան երկրների մեղքով չէր ընդունվում: Ճիշտ է, 1960 ական թթ. ՄԱԿ-ում գործում էր Մարդու իրավունքների հարցման հսկող մարմին, որը սակայն ունէր ընդամենը ենթահանձնաժողովի կարգավիճակ, ՄԱԿ-ի մնայուն գրասենյակին կից

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ

ՀԱՀ. փոխզիջումային նոր սահմանադրություն

Քեյփթաունում Հարավաֆրիկյան Հանրապետության կառավարության պաշտոնական վիճակության, Հարավային Աֆրիկայի Աֆրիկական Ազգային կոնգրեսի (ԱԱԿ) եւ աջակողմյան «Ազատության կուսակցության» (ԱԿ) միջեւ յուրաքանչյուր օրը ավարտվեցին մոտ 40 ժամ ընթացող բանակցությունները: Կողմերը փոխզիջման հասան երկրում համապարփակ սահմանադրական կարգավորման հարցի վերաբերյալ: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց, որ երբ նույնիսկ հարավաֆրիկյան խորհրդարանը վավերացնի այժմ ալյանսի կողմից մերժվող ժամանակավոր սահմանադրության նախագիծը, ապա փաստաթղթում մինչեւ 1994 թ. հունվարի 24-ը կարող են ավելին բարեփոխող ուղղումներ մտցնել: Նոր սահմանադրությունը ուժի մեջ կմտնի համընդհանուր ընտրություններից հետո, որը նշանակված է հաջորդ տարվա ապրիլին: Փակ դռների հետեւում ընթացող բանակցությունների ժամանակ ԱԱԿ-ի ներկայացուցիչներին համոզվեցին կառավարության եւ ԱԱԿ-ի համատեղ առաջարկները, որոնք նախատեսում էին ալյանսի ընդգրկումը իշխանության սահման փոխհամաձայնությունից ժողովրդավարական մեծամասնության համաձայնության գործընթացին, երբ դրանք այլ խմբավորման մեջ մտնող 5 միավորումների կողմից նախայնեն հիմնարար սկզբունքներ: Երբ ալյանսը համաձայնեց այս պայմաններին, ապա կառավարությունը եւ ԱԱԿ-ն պատրաստ կլինեն ինարկել ալիքի պահանջները նոր սահմանադրության վերաբերյալ, ին ՅՈ վերաբերում է ՀԱՀ-ի երկրակրթության խմբերի ինքնորոշման իրավունքի ճանաչմանը եւ երկիրը դաշնություն դարձնելու եղանակներ սպասում

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ ԻՏԱՌ ՏԱՍՍ

Պատվեր 65 Տպաքանակ 25 000 Ստորագրված է տպագրության 23.12.1993

digitised by A.R.A.R.@